

**DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI
LOKALNEJ**

GMINA PASŁĘK

2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ZASTOSOWANE METODY BADAWCZE	5
PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	6
CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNO-GEOGRAFICZNA GMINY PASŁĘK	7
DIAGNOZA POTRZEB WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ	9
DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY PASŁĘK	9
BADANA GRUPA	9
OCENA SYTUACJI ŻYCIOWEJ I ZAWODOWEJ	11
WARUNKI ŻYCIA W GMINIE W OPINII BADANEJ GRUPY	13
PROBLEMY SPOŁECZNE W WYBRANYCH GRUPACH MIESZKAŃCÓW	19
MŁODZIEŻ	23
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	24
SENIORZY	26
WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	29
POMOC SPOŁECZNA	31
TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE RODZIN	39
WYDARZENIA KULTURALNE W OPINII BADANYCH	42
PRACOWNICY INSTYTUCJI POMOCOWYCH	43
BADANA GRUPA	43
PROBLEMY SPOŁECZNE LOKALNEGO ŚRODOWISKA W OPINII BADANYCH	44
WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	47
TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE RODZIN	49
AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW GMINY	52
DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA	55
BADANA GRUPA	55
PODSUMOWANIE	66
ZESTAWIENIE ZIDENTYFIKOWANYCH POTRZEB I REKOMENDACJI W OBSZARZE USŁUG SPOŁECZNYCH	73

WSTĘP

Niniejsze opracowanie – Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Pasłęk – powstało w odpowiedzi na potrzebę rzetelnego rozpoznania sytuacji społecznej mieszkańców gminy oraz określenia kierunków rozwoju lokalnej polityki społecznej. Podstawowym celem diagnozy było nie tylko wskazanie najważniejszych problemów wymagających interwencji, lecz także identyfikacja zasobów i potencjału, które mogą być wykorzystane w procesie planowania i wdrażania usług społecznych odpowiadających na rzeczywiste potrzeby społeczności.

Dokument ten wpisuje się w szersze działania mające na celu rozwój nowoczesnej polityki społecznej, opartej na podejściu partycypacyjnym i włączającym mieszkańców w proces identyfikacji wyzwań oraz planowania rozwiązań. Zastosowane podejście pozwala spojrzeć na lokalną społeczność zarówno przez pryzmat deficytów, jak i jej zasobów – dotychczasowych doświadczeń, aktywności organizacji społecznych, infrastruktury, a także postaw i oczekiwań mieszkańców. Tak ujęta diagnoza umożliwia nie tylko rozpoznanie problemów, ale również stworzenie podstaw do ich skutecznego rozwiązywania w oparciu o istniejący potencjał.

Badania przeprowadzono wśród trzech kluczowych grup:

- mieszkańców Gminy Pasłęk, którzy reprezentują bezpośrednich odbiorców usług społecznych i najlepiej znają realia codziennego życia w gminie. To ich opinie i doświadczenia są najważniejszym źródłem wiedzy o faktycznych potrzebach i oczekiwaniach wobec instytucji publicznych. W badaniu mieszkańców skupiono się na takich zagadnieniach, jak warunki życia, dostępność usług społecznych, postrzeganie problemów lokalnych oraz oczekiwania dotyczące przyszłych działań gminy.
- pracowników instytucji pomocowych, którzy na co dzień zajmują się udzielaniem wsparcia osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej. Ich perspektywa pozwoliła spojrzeć na usługi społeczne od strony praktyki instytucjonalnej, a więc z uwzględnieniem doświadczeń wynikających z pracy z osobami korzystającymi z pomocy. Dzięki temu możliwe było zestawienie spojrzenia mieszkańców z oceną i diagnozą formułowaną przez kadrę instytucjonalną, co wzbogaciło analizę i pozwoliło na uchwycenie różnic w postrzeganiu problemów.
- dzieci i młodzieży szkolnej, stanowiących istotną grupę odbiorców usług społecznych oraz przyszły kapitał społeczny gminy. Ich perspektywa umożliwiła zrozumienie, w jaki sposób młodsze pokolenie postrzega warunki życia w swojej miejscowości, relacje rówieśnicze,

możliwości rozwoju i formy wsparcia oferowane przez szkołę oraz instytucje lokalne. W badaniu zwrócono szczególną uwagę na poziom zaangażowania uczniów w życie społeczne, poczucie bezpieczeństwa, dostęp do zajęć pozalekcyjnych i inicjatyw kulturalno-sportowych, a także na potrzeby emocjonalne i edukacyjne dzieci i młodzieży. Uzyskane informacje pozwoliły uchwycić czynniki sprzyjające rozwojowi młodych mieszkańców gminy oraz obszary wymagające wzmocnienia w ramach lokalnej polityki społecznej.

Uzupełnieniem badań ankietowych była analiza danych zastanych, w tym danych statystycznych GUS.

Ważnym założeniem diagnozy było uchwycenie różnych perspektyw – indywidualnej, instytucjonalnej i środowiskowej – tak, aby zaprezentowany obraz był możliwie najbardziej kompletny i mógł stanowić solidną podstawę do dalszych działań planistycznych i strategicznych. Wnioski i rekomendacje płynące z diagnozy mają służyć jako punkt odniesienia w tworzeniu i rozwoju usług społecznych w gminie, a także przy podejmowaniu decyzji o alokacji środków i projektowaniu lokalnych programów wsparcia.

Wyniki badań ukazują zarówno potrzeby mieszkańców, jak i obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu instytucji pomocowych. Równocześnie wskazują na istniejący potencjał – aktywność części społeczności, zaangażowanie instytucji, walory środowiskowe i położenie gminy – które mogą być fundamentem do dalszego rozwoju usług społecznych. Diagnoza ta powinna być więc traktowana nie tylko jako zestawienie problemów, ale także jako narzędzie planowania przyszłości gminy, opartej na dialogu, współpracy i budowaniu wspólnoty lokalnej.

ZASTOSOWANE METODY BADAWCZE

W procesie opracowania diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Pasłęk wykorzystano metodę CAWI (Computer-Assisted Web Interview), czyli wspomagany komputerowo wywiad realizowany przy użyciu strony internetowej. Jest to technika szeroko stosowana w badaniach ilościowych rynku i opinii publicznej, umożliwiająca zebranie danych od dużej liczby respondentów w stosunkowo krótkim czasie.

Respondenci wypełniali ankiety w formie elektronicznej, co pozwoliło na łatwy i szybki dostęp do badania niezależnie od miejsca pobytu. Tego rodzaju rozwiązanie zwiększa komfort osób uczestniczących w badaniu, ponieważ umożliwia im udzielenie odpowiedzi w dogodnym dla siebie momencie, a jednocześnie eliminuje presję związaną z obecnością ankietera. Zastosowana metoda sprzyja również szczerości odpowiedzi, co ma szczególne znaczenie przy pytaniach dotyczących kwestii wrażliwych, takich jak problemy społeczne czy sytuacja materialna.

Do realizacji badania wykorzystano program CORIGO, rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE). Narzędzie to pozwala na sprawne przygotowanie kwestionariusza ankiety, automatyczne zbieranie danych oraz ich wstępne porządkowanie. Dzięki temu możliwe było uzyskanie wysokiej jakości materiału badawczego, który posłużył do dalszych analiz i opracowania wniosków.

PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Niniejsza diagnoza poprzedza opracowanie oraz przyjęcie Programu usług społecznych w Gminie Pasłęk.

W myśl art. 4. Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. 2019, poz. 1818) rada gminy może przyjąć, w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej. Uchwała w tej sprawie stanowi akt prawa miejscowego. Rada gminy może przyjąć więcej niż jeden program usług społecznych. Natomiast opracowywanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programów usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ww. ustawy przy opracowywaniu programu usług społecznych gmina bierze pod uwagę diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, opracowaną przez centrum usług społecznych.

Ponadto w art. 13 ust. 1 pkt 3. ww. ustawy wśród zadań centrum usług społecznych podano wprost opracowywanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Natomiast zakres przedmiotowy diagnozy określono w sposób otwarty w art. 21 podanej ustawy. Zgodnie z tą regulacją, na podstawie wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych centrum opracowuje diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Diagnoza jest opracowywana na okres 5 lat i podlega aktualizacji w przypadku istotnej zmiany wniosków wynikających z rozeznania. Diagnoza zawiera w szczególności informacje dotyczące:

1. potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
2. jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz osób fizycznych i prawnych, wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, na obszarze działania centrum wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nie usług.

CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNO-GEOGRAFICZNA GMINY PASŁĘK

Gmina Pasłęk położona jest w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego (a nie dolnośląskiego), w powiecie elbląskim. Administracyjnie obejmuje teren wiejski otaczający miasto Pasłęk, co nadaje jej charakter gminy mieszanej — z przewagą zabudowy wiejskiej i obszarów rolniczych, ale jednocześnie z dostępem do usług i infrastruktury miejskiej.

Dane demograficzne (ostatnie dostępne spisy) wskazują, że liczba ludności gminy waha się wokół kilku tysięcy mieszkańców — typowo dla gminy o charakterze wiejsko-miejskim. Struktura płci i wieku wykazuje typową dla regionu równowagę, z pewnym udziałem osób w wieku produkcyjnym, ale także zauważalnym odsetkiem osób starszych — co rodzi potrzebę uwagi wobec usług zdrowotnych, opiekuńczych i senioralnych.

Ze względu na zabudowę rozproszoną, gęstość zaludnienia jest niższa niż w miastach, co sprzyja zachowaniu walorów krajobrazowych, przestrzeni zielonych, spokojnego tempa życia i funkcji rolniczo-mieszkaniowej. Jednak rozproszenie zabudowy i duża odległość między miejscowościami wpływają również na wyzwania w dostępności usług, transportu, komunikacji i infrastruktury — co mieszkańcy często wskazują jako obszar wymagający rozwiązań.

Położenie gminy w sąsiedztwie miasta Pasłęk daje szanse korzystania z miejskiej infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i usługowej — co jest atutem. Jednocześnie funkcja gminy jako zaplecza mieszkaniowego i obszaru zamieszkania dla osób pracujących w mieście sprawia, że konieczne jest rozwijanie połączeń komunikacyjnych, transportu zbiorowego i infrastruktury lokalnej — by zapewnić mieszkańcom wygodę i dostęp do potrzebnych usług.

Obserwacje demograficzne (jak w wielu gminach wiejskich w Polsce) wskazują na stopniowe starzenie się populacji — co wynika z niższej dzietności i migracji młodzieży do większych ośrodków. To rodzi konieczność planowania polityki senioralnej, opieki długoterminowej, rehabilitacji i wsparcia dla osób starszych. Jednocześnie gmina może być atrakcyjna dla rodzin poszukujących spokojnego miejsca do życia poza miastem, co wymaga rozwinięcia infrastruktury mieszkaniowej i socjalnej, dostępnych terenów zielonych, usług dla dzieci i młodzieży.

Charakter przestrzenny gminy obejmuje wsie, tereny rolnicze, lasy i obszary o walorach przyrodniczych, co wartościuje jej potencjał rekreacyjny i turystyczny — zarówno dla mieszkańców, jak i dla osób z zewnątrz. Zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem, a ochroną przyrody i krajobrazu jest kluczowe dla przyszłego rozwoju gminy.

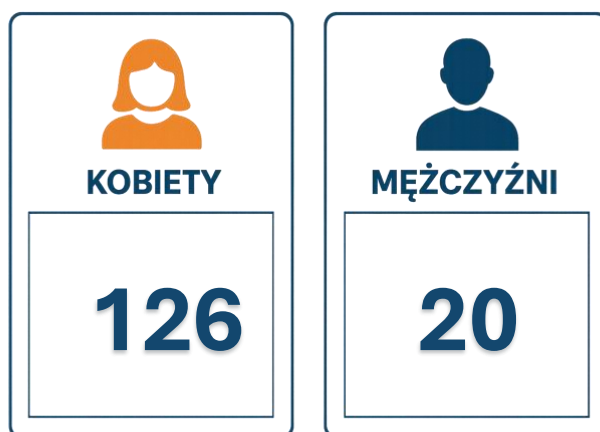
Podsumowując: Gmina Pasłęk to typowa gmina wiejsko-mieszana, łącząca walory spokojnego, rozproszonego osadnictwa z dostępem do usług miejskich. Demografia i struktura przestrzenna wskazują na potrzebę zróżnicowanej polityki — łączącej wsparcie rodzin, seniorów, rozwój infrastruktury i transportu, z ochroną środowiska, rozwojem mieszkalnictwa i zapewnieniem wysokiej jakości życia przy zachowaniu tożsamości lokalnej.

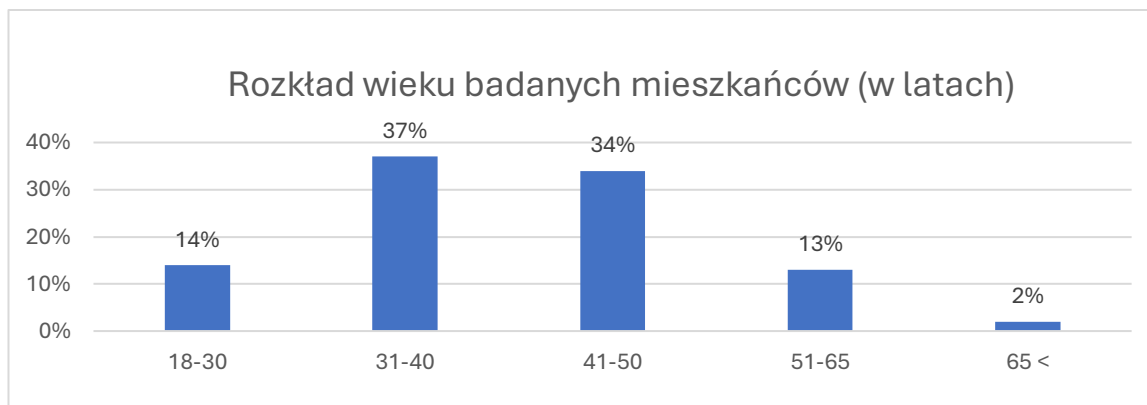
DIAGNOZA POTRZEB WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ**DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY PASŁĘK****BADANA GRUPA**

W badaniu ankietowym mieszkańców Gminy Pasłęk udział wzięło 146 osób, w tym 126 kobiet (86%) oraz 20 mężczyzn (14%).

Analiza struktury wiekowej badanych mieszkańców pokazuje, że największy odsetek respondentów stanowiły osoby w wieku 31–40 lat (37%) oraz 41–50 lat (34%). Znacznie mniejszy udział miały osoby w wieku 18–30 lat (14%) oraz 51–65 lat (13%). Najrzadziej reprezentowaną grupą były osoby powyżej 65. roku życia, które stanowiły jedynie 2% ogółu badanych.

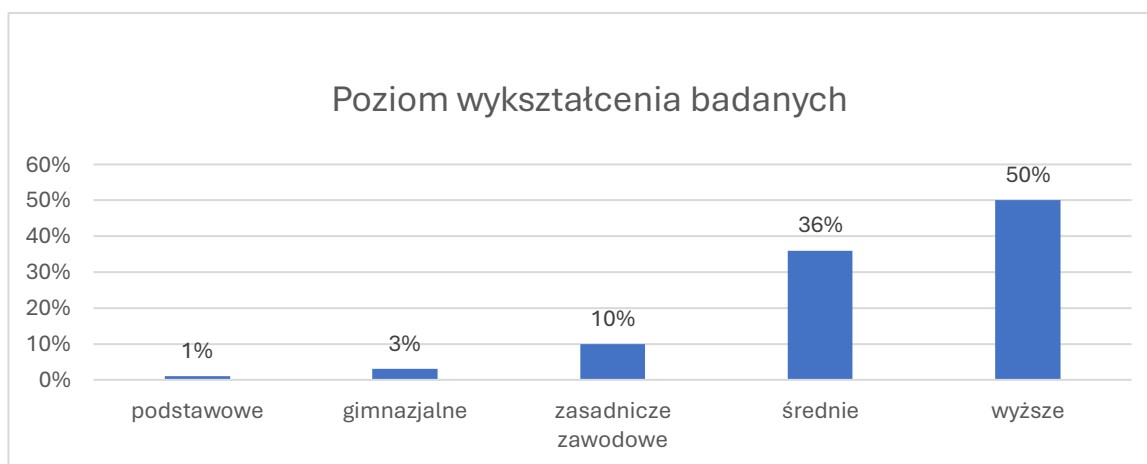
Taka struktura próby wskazuje, że wyniki badania odzwierciedlają przede wszystkim opinie osób w wieku produkcyjnym, szczególnie tych w wieku 31–50 lat, które najczęściej są aktywne zawodowo, zaangażowane w życie lokalne i korzystają z usług publicznych. Dzięki temu możliwe jest lepsze zrozumienie potrzeb tej części społeczności w kontekście planowania działań społecznych i rozwojowych na terenie Gminy Pasłęk.

PŁEĆ BADANYCH MIESZKAŃCÓW

Wśród badanych mieszkańców Gminy Pasłęk największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (50%). Drugą pod względem liczebności kategorię tworzyli respondenci posiadający wykształcenie średnie (36%). Wykształcenie zasadnicze zawodowe zadeklarowało 10% badanych, natomiast wykształcenie gimnazjalne – 3%. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym, które reprezentowały 1% respondentów.

Uzyskane wyniki wskazują, że mieszkańcy Gminy Pasłęk charakteryzują się relatywnie wysokim poziomem wykształcenia, co stanowi istotny zasób rozwojowy społeczności lokalnej. Taki profil edukacyjny sprzyja aktywności zawodowej, społecznej i obywatelskiej oraz zwiększa potencjał do uczestnictwa w inicjatywach lokalnych i korzystania z usług publicznych.

OCENA SYTUACJI ŻYCIOWEJ I ZAWODOWEJ

Badani mieszkańcy Gminy Pasłęk, oceniając swoją sytuację życiową, najczęściej wskazywali odpowiedzi świadczące o zadowoleniu z podstawowych obszarów funkcjonowania. Sytuację materialną bardzo dobrze oceniło 29% respondentów, a raczej dobrze 46%. Średnią ocenę wskazało 21% badanych, natomiast jedynie 4% uznało swoją sytuację materialną za raczej złą. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców czuje się stabilnie w wymiarze ekonomicznym, choć istnieje niewielka grupa sygnalizująca trudności finansowe.

Sytuacja mieszkaniowa została oceniona jeszcze lepiej – 44% ankietowanych określiło ją jako bardzo dobrą, a 38% jako raczej dobrą. Średnio oceniło ją 14% respondentów, a 4% wskazało na odpowiedź „raczej zła”. Oznacza to, że zdecydowana większość mieszkańców jest usatysfakcjonowana warunkami mieszkaniowymi, choć część osób może wymagać wsparcia, zwłaszcza w obszarze poprawy standardu lokali lub dostępu do mieszkań o niższym czynszu.

Najwyższe oceny uzyskała sytuacja rodzinna. Bardzo dobrze oceniło ją 49% badanych, a 30% określiło ją jako raczej dobrą. 18% respondentów wskazało ocenę średnią, a jedynie 3% wyraziło opinię raczej złą. Dane te pokazują, że relacje rodzinne są ważnym zasobem społecznym mieszkańców Gminy Pasłęk i wpływają pozytywnie na ich ogólne poczucie bezpieczeństwa i jakości życia.

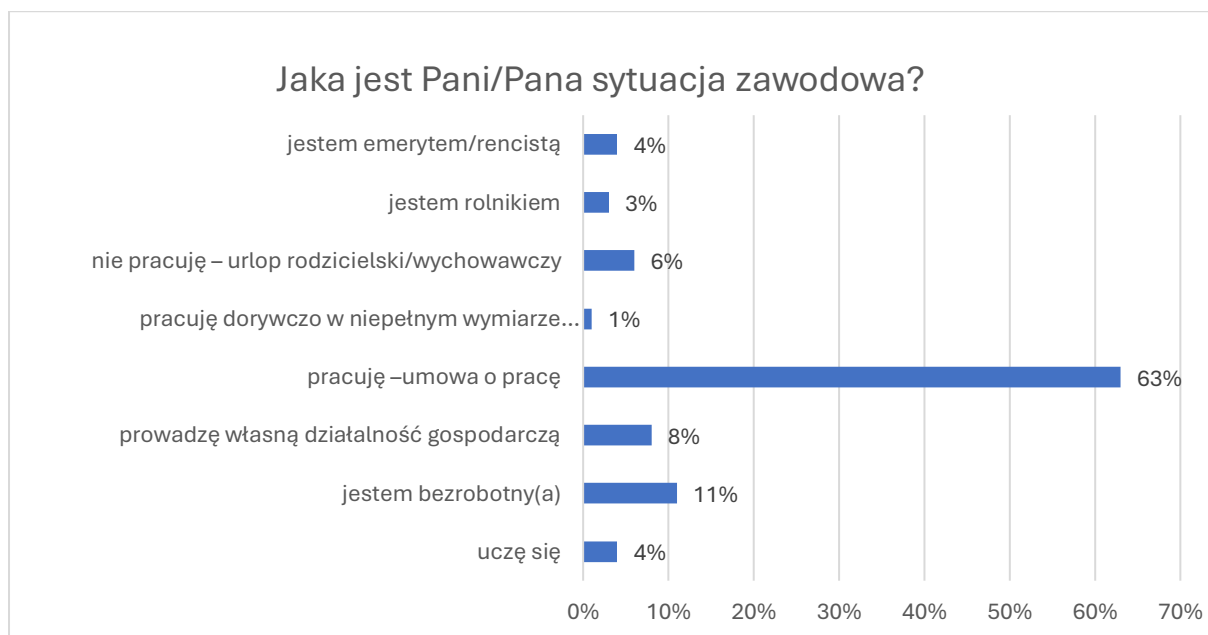
Ocena sytuacji zdrowotnej wypadła słabiej niż pozostałe obszary, choć nadal dominują odpowiedzi pozytywne. Bardzo dobrze oceniło ją 22% badanych, a raczej dobrze 47%. Średniej oceny dokonało 23% respondentów, natomiast 8% wskazało na „raczej złą”. Wyniki te sugerują, że większość mieszkańców ocenia swój stan zdrowia pozytywnie, jednak istnieją osoby odczuwające trudności zdrowotne, co wskazuje na potrzebę rozwijania oferty usług medycznych i profilaktycznych.

TABELA: OCENA SYTUACJI ŻYCIOWEJ BADANYCH

	Bardzo dobra	Raczej dobra	Średnia	Raczej zła
Sytuacja materialna	29%	46%	21%	4%
Sytuacja mieszkaniowa	44%	38%	14%	4%
Sytuacja rodzinna	49%	30%	18%	3%
Sytuacja zdrowotna	22%	47%	23%	8%

Pod względem sytuacji zawodowej zdecydowaną większość badanych mieszkańców Gminy Pasłęk stanowiły osoby pracujące na podstawie umowy o pracę – aż 63% respondentów. Kolejną grupę tworzyły osoby bezrobotne, które zadeklarowały taki status w 11% przypadków. Własną działalność gospodarczą prowadzi 8% ankietowanych, natomiast 6% znajduje się poza rynkiem pracy z uwagi na urlop rodzicielski lub wychowawczy. Po 4% badanych wskazało, że jest emerytem lub rencistą oraz że kontynuuje naukę. Rolnicy stanowili 3% respondentów, a osoby pracujące dorywczo w niepełnym wymiarze czasu pracy jedynie 1%.

Struktura ta pokazuje, że większość mieszkańców Gminy Pasłęk jest aktywna zawodowo, co stanowi istotny potencjał rozwojowy lokalnej społeczności. Jednocześnie widoczna jest obecność grup wymagających szczególnego wsparcia, takich jak osoby bezrobotne czy przebywające na urloпах związanych z opieką nad dziećmi. Wyniki te podkreślają potrzebę prowadzenia polityk i usług społecznych ukierunkowanych zarówno na wzmacnianie aktywności zawodowej, jak i na tworzenie rozwiązań sprzyjających godzeniu życia rodzinnego i zawodowego.

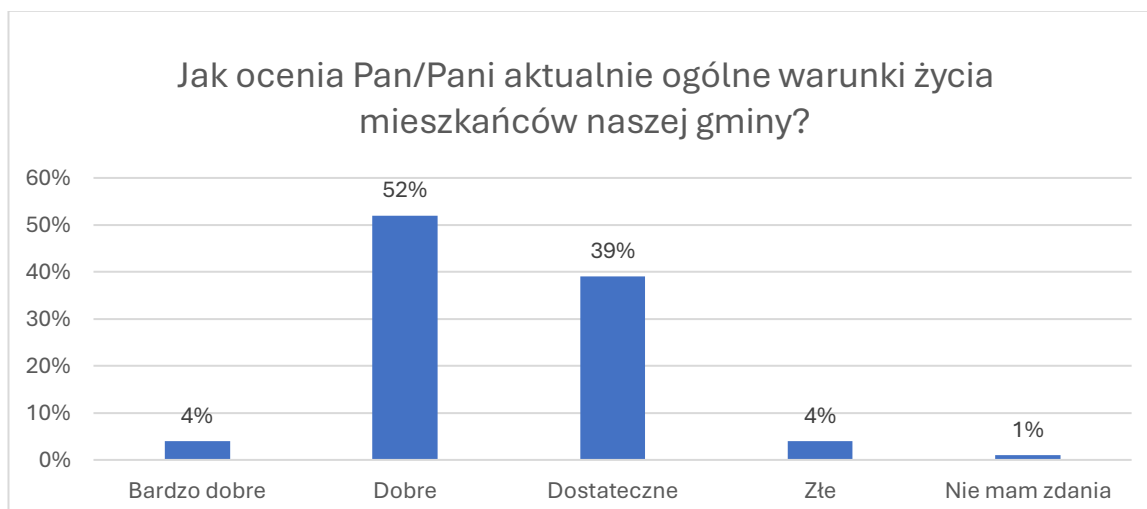

WARUNKI ŻYCIA W GMINIE W OPINII BADANEJ GRUPY

Ocena ogólnych warunków życia w Gminie Pasłęk wypadła w badaniu zdecydowanie pozytywnie. Ponad połowa respondentów – 52% – określiła je jako dobre, natomiast 4% oceniło je jako bardzo dobre. Oznacza to, że większość mieszkańców jest zadowolona z warunków, jakie oferuje Gmina Pasłęk.

Kolejna duża grupa badanych, bo 39%, uznała warunki życia za dostateczne. Wskazuje to, że choć oceny tej grupy nie są negatywne, to dostrzegają oni obszary wymagające poprawy. Jedynie 4% respondentów określiło warunki życia jako złe, natomiast 1% nie miało w tej kwestii zdania.

Takie wyniki pokazują, że mieszkańcy generalnie pozytywnie postrzegają jakość życia w Gminie Pasłęk, co stanowi ważny kapitał społeczny sprzyjający dalszemu rozwojowi lokalnemu. Jednocześnie stosunkowo wysoki odsetek ocen dostatecznych sugeruje, że istnieją obszary – takie jak infrastruktura, dostęp do usług publicznych czy oferta społeczno-kulturalna – które mogą wymagać dopracowania, aby zwiększyć satysfakcję mieszkańców.

Ocena poszczególnych obszarów życia w Gminie Pasłęk pokazuje znaczną rozpiętość opinii mieszkańców oraz różny poziom satysfakcji z jakości usług i warunków lokalnych. Najwyżej oceniono edukację, zwłaszcza szkolnictwo podstawowe – 52% badanych uznało je za dobre, a 13% za bardzo dobre. Pozytywne opinie przeważają również w odniesieniu do edukacji przedszkolnej, którą 51% respondentów oceniło dobrze, a 14% bardzo dobrze. Wyniki te

świadczą o wysokim poziomie zadowolenia z infrastruktury i oferty edukacyjnej dostępnej na terenie Gminy Pasłęk.

Relatywnie dobrze oceniono również bezpieczeństwo mieszkańców – 36% określiło je jako dobre, a 6% jako bardzo dobre. Zaledwie 16% udzieliło ocen negatywnych („złe” lub „bardzo złe”), co potwierdza, że mieszkańcy czują się w swojej gminie bezpiecznie.

Nieco słabsze, choć nadal umiarkowanie pozytywne oceny uzyskały działania na rzecz osób starszych. Ponad połowa ankietowanych oceniła je przeciętnie (45%), a 21% pozytywnie (16% „dobre” i 5% „bardzo dobre”). Jednak aż 34% badanych wyraziło opinie negatywne, co wskazuje na dostrzegane braki w ofercie wsparcia dla seniorów.

Podobnie zróżnicowane były opinie dotyczące sportu i rekreacji – 23% respondentów oceniło je dobrze, a 9% bardzo dobrze, przy 27% ocen negatywnych. W przypadku dostępności do kultury i rozrywki przeważały oceny przeciętne (40%), natomiast aż 32% respondentów wskazało odpowiedzi negatywne, co może świadczyć o niewystarczającej ofercie wydarzeń i inicjatyw kulturalnych.

Oceny lokalnego rynku pracy wskazują na umiarkowaną satysfakcję mieszkańców. Najwięcej respondentów określiło go jako przeciętny (46%), 13% wskazało ocenę dobrą, a tylko 1% bardzo dobrą. Jednocześnie 40% badanych oceniło rynek pracy negatywnie, co sygnalizuje potrzebę tworzenia nowych miejsc zatrudnienia oraz wzmocnienia lokalnej gospodarki.

Znaczne trudności respondenci dostrzegają w zakresie transportu publicznego – 31% oceniło połączenia komunikacyjne jako złe lub bardzo złe, a jedynie 25% w sposób pozytywny. Problemy z mobilnością mogą negatywnie wpływać na dostęp mieszkańców do usług, rynku pracy i edukacji w sąsiednich ośrodkach.

Najwięcej krytycznych ocen zebrali jednak obszar opieki zdrowotnej oraz dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych. Dostęp do podstawowej opieki medycznej źle oceniło 65% mieszkańców, a dostęp do opieki specjalistycznej aż 77%. Jedynie 11% i 7% odpowiednio wyraziło opinie pozytywne. Podobnie negatywnie oceniono dostęp do mieszkań komunalnych – 50% uznało go za zły lub bardzo zły, a jedynie 8% dobrze lub bardzo dobrze. Wskazuje to na jeden z najpoważniejszych deficytów społecznych w Gminie Pasłęk.

Wśród usług opiekuńczych oceny dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3 rozłożyły się równomiernie – 35% wskazało ocenę przeciętną, a po 38% udzieliło opinii pozytywnych i negatywnych. Wyniki te sugerują, że oferta dla najmłodszych jest rozbudowana w pewnym stopniu, jednak nie w pełni odpowiada na potrzeby mieszkańców.

Oceny dotyczące aktywności społecznej mieszkańców mają w większości charakter przeciętny – taką odpowiedź wskazało 57% badanych. Tylko 16% udzieliło ocen pozytywnych, a 27% negatywnych. Wskazuje to na umiarkowane zaangażowanie społeczne oraz potencjał do jego wzmacniania. Współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi oceniono w podobny sposób – 59% wskazało ocenę przeciętną, a 29% pozytywną. Oznacza to, że istnieją dobre podstawy, ale także przestrzeń do intensyfikacji wspólnych działań.

Podsumowując, mieszkańcy Gminy Pasłęk najwyżej oceniają obszary związane z edukacją i bezpieczeństwem, natomiast najwięcej deficytów dostrzegają w zakresie opieki zdrowotnej, dostępności mieszkań komunalnych oraz połączeń komunikacyjnych. Wyniki te stanowią istotny materiał diagnostyczny dla planowania usług społecznych i wyznaczania kierunków rozwoju lokalnego, szczególnie w obszarach najbardziej problemowych.

TABELA: OCENA POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW ŻYCIA W GMINIE

	Bardzo złe	Złe	Przeciętne	Dobre	Bardzo dobre
Lokalny rynek pracy	16%	24%	46%	13%	1%
Bezpieczeństwo mieszkańców	2%	14%	42%	36%	6%
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	13%	18%	44%	22%	3%
Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3	14%	24%	35%	23%	4%
Edukacja przedszkolna	3%	3%	29%	51%	14%
Szkolnictwo podstawowe	3%	3%	29%	52%	13%
Dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych	17%	33%	42%	6%	2%
Dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych	8%	24%	40%	21%	7%

Dostępność do sportu i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych	6%	21%	41%	23%	9%
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	33%	32%	24%	10%	1%
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	45%	32%	16%	6%	1%
Działania na rzecz osób starszych na terenie gminy (np. działalność Klubów Seniora, organizację wydarzeń zajęć dedykowanych seniorom)	8%	26%	45%	16%	5%
Aktywność/zaangażowanie społeczne mieszkańców	7%	20%	57%	14%	2%
Współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi	2%	10%	59%	25%	4%

W następnym pytaniu poproszono mieszkańców o ocenę częstotliwości występowania wymienionych problemów dotyczących mieszkańców gminy. Przyjąwszy za miernik średnią zajmowanego miejsca w skali od 1 do 13 (gdzie 1 oznacza "najczęściej" a 13 - "najrzadziej") na podstawie wskazań mieszkańców średni wynik pokazuje ogólną hierarchię problemów – im wyższy wynik, tym problem częściej wskazywany jako istotny. Poniżej uszeregowano je wg wskazań mieszkańców od 1 do 13:

1	Bezrobocie	11,55
2	Ubóstwo	9,16
3	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	9,13
4	Alkoholizm	8,98
5	Rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci	8,82
6	Przemoc w rodzinie	7,25
7	Narkomania	6,01
8	Długotrwała lub ciężka choroba	6,01
9	Bezdomność	5,75
10	Problemy związane ze starzeniem się	5,65
11	Niepełnosprawność	4,88
12	Złe warunki mieszkaniowe	4,83
13	Przestępczość	2,98

Na czele listy problemów społecznych wskazywanych przez mieszkańców Gminy Pasłęk znalazło się bezrobocie, które uzyskało najwyższą średnią ocenę – 11,55. Respondenci

postrzegają je jako najpoważniejszy problem, silnie wpływający na sytuację materialną rodzin, poczucie bezpieczeństwa socjalnego oraz ogólną jakość życia. Bezrobocie często generuje dalsze trudności społeczne, takie jak uzależnienia, ubóstwo czy konflikty rodzinne.

Na drugim miejscu znalazło się ubóstwo (9,16), a tuż za nim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (9,13). Wskazuje to, że mieszkańcy dostrzegają problemy nie tylko natury ekonomicznej, lecz także związane z brakiem kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności radzenia sobie w codziennym funkcjonowaniu. Oznacza to, że wsparcie rodzin wymaga podejścia kompleksowego – łączącego działania socjalne, edukacyjne i terapeutyczne.

Na kolejnych pozycjach znalazł się alkoholizm (8,98) oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (8,82). Oba zjawiska są ze sobą powiązane – uzależnienia często destabilizują życie rodzinne, obniżają poczucie bezpieczeństwa i wpływają negatywnie na rozwój dzieci. Wysokie miejsce tych problemów potwierdza, że mieszkańcy widzą konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych, terapeutycznych i wspierających rodziny.

Przemoc w rodzinie (7,25), narkomania (6,01) oraz długotrwała lub ciężka choroba (6,01) zostały ocenione jako kolejne istotne wyzwania społeczne. Wyniki te pokazują, że problemy zdrowotne i uzależnień wciąż wymagają systemowych działań, szczególnie w obszarach dostępności do specjalistycznego wsparcia i opieki zdrowotnej.

W drugiej części zestawienia znalazły się bezdomność (5,75), problemy związane ze starzeniem się (5,65) oraz niepełnosprawność (4,88). Wskazuje to, że rosnąca liczba seniorów oraz osób wymagających stałej opieki stanowi zauważalne, choć nie najpilniejsze, wyzwanie dla polityki społecznej Gminy Pasłęk. Konieczne jest dalsze rozwijanie usług wspierających życie codzienne, opiekę długoterminową i aktywizację osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.

Niżej oceniono złe warunki mieszkaniowe (4,83) oraz bezdomność, co sugeruje, że problemy te nie mają masowego charakteru, choć nadal dotyczą części mieszkańców i mogą wymagać rozwiązań w obszarze polityki mieszkaniowej.

Najniżej ocenionym problemem społecznym okazała się przestępczość – 2,98. Tak niski wynik potwierdza, że mieszkańcy Gminy Pasłęk odczuwają wysoki poziom bezpieczeństwa i nie postrzegają zjawisk kryminalnych jako realnego zagrożenia dla lokalnej społeczności.

Podsumowując, hierarchia problemów społecznych wskazuje na dominację trudności związanych z rynkiem pracy, sytuacją materialną rodzin oraz problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Zestawienie to jednoznacznie pokazuje, że kluczowe działania w Gminie Pasłęk powinny koncentrować się na: aktywizacji zawodowej i tworzeniu stabilnych miejsc pracy, wzmacnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, profilaktyce i terapii uzależnień, szczególnie alkoholizmu, rozwijaniu systemu wsparcia dla seniorów i osób przewlekle chorych.

PROBLEMY SPOŁECZNE W WYBRANYCH GRUPACH MIESZKAŃCÓW

Wyniki badania pokazują, że mieszkańcy Gminy Pasłęk dostrzegają przede wszystkim problemy związane z infrastrukturą komunikacyjną oraz jakością przestrzeni publicznej. Najczęściej wskazywanym problemem okazał się zły stan dróg, który aż 83% respondentów uznało za istotny (47% „bardzo istotny” i 36% „raczej istotny”). Na drugim miejscu znalazł się brak parkingów w mieście – problem ten wskazało 70% badanych, a na kolejnych pozycjach uplasowały się słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej w gminie (74%) oraz w relacjach z sąsiednimi gminami (77%). Wyniki te jednoznacznie wskazują, że kwestie transportowe są jednym z głównych obszarów wymagających interwencji, wpływając zarówno na mobilność mieszkańców, jak i jakość korzystania z przestrzeni miejskiej.

Silne akcenty pojawiły się również w obszarze ochrony środowiska. Zanieczyszczenie krajobrazu i wód uznało za istotne 73% respondentów (40% „bardzo istotny”, 33% „raczej istotny”), natomiast problem smogu – 64%. Wyniki te świadczą o wzroście świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rosnącym znaczeniu jakości środowiska dla postrzegania warunków życia w Gminie Pasłęk.

Wśród problemów społecznych najistotniejsze okazało się wykluczenie społeczne osób starszych (78%) oraz osób z niepełnosprawnościami (78% – 40% „bardzo istotny” i 38% „raczej istotny”). Dane te pokazują, że potrzeby grup szczególnie wrażliwych są dla mieszkańców priorytetowe i wymagają rozbudowy usług wspierających, dostępności infrastrukturalnej oraz działań integracyjnych. Stosunkowo wysokie znaczenie przypisano również nieodpowiednim godzinom pracy urzędów (69%), co odzwierciedla potrzeby osób aktywnych zawodowo.

Bieda i ubóstwo uzyskały 68% ocen istotności, a bezrobocie aż 82%, co wskazuje, że problemy ekonomiczne nadal odgrywają ważną rolę w lokalnej diagnozie. Jednocześnie stosunkowo niżej oceniono pracę „na czarno” (66%) oraz wzrost przestępczości (67%), co oznacza, że mieszkańcy dostrzegają te zjawiska, ale nie traktują ich jako najważniejszych.

Zdecydowanie najmniej istotnym problemem okazała się bezdomność – tylko 38% respondentów uznało ją za ważną, podczas gdy 62% oceniło ją jako nieistotną. Podobnie brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz organizacja gospodarki odpadami, choć dostrzegane, nie znalazły się wśród problemów najważniejszych.

TABELA: OCENA ISTOTNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH PROBLEMÓW W LOKALNYM ŚRODOWISKU

	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Bieda, ubóstwo	24%	44%	23%	9%
Bezrobocie	52%	30%	13%	5%
Bezdomność	17%	21%	39%	23%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej w gminie	37%	37%	21%	5%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej z sąsiednimi gminami	36%	41%	18%	5%
Wzrost przestępczości	34%	33%	25%	8%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)/wody	40%	33%	21%	6%
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	37%	27%	27%	9%
Wykluczenie społeczne osób starszych	38%	40%	17%	5%
Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych	40%	38%	16%	6%
Brak parkingów w mieście	42%	28%	23%	7%
Zły stan dróg	47%	36%	16%	1%
Nieodpowiednie godziny pracy urzędów dla osób pracujących	38%	31%	24%	7%
Zła organizacja gospodarki odpadami	27%	40%	26%	7%
Praca bez ubezpieczenia społecznego („na czarno”)	32%	34%	28%	6%
Brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami	22%	39%	31%	8%

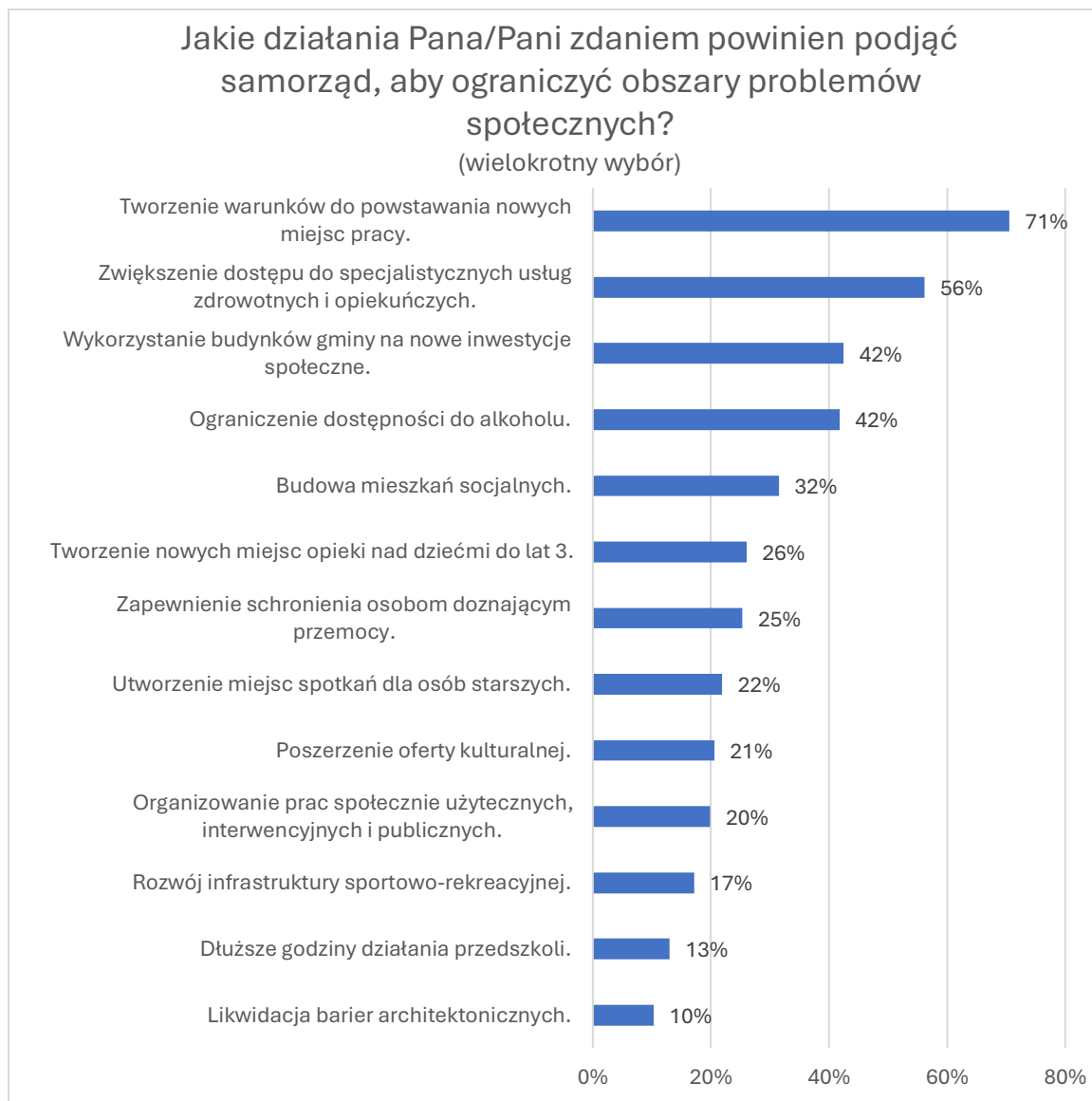
Mieszkańcy Gminy Pasłęk, wskazując działania, jakie ich zdaniem powinien podjąć samorząd w celu ograniczenia problemów społecznych, najczęściej akcentowali potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy. Ten kierunek działań poparło 71% respondentów, co pokazuje, że kwestie związane z rynkiem pracy i zatrudnieniem pozostają jednym z najważniejszych oczekiwań wobec władz lokalnych. Istotne znaczenie przypisywano również zwiększeniu dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych i opiekuńczych, które wskazało 56% badanych. Wynik ten jest spójny z wcześniejszymi ocenami sytuacji zdrowotnej

w gminie i świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu na usługi medyczne oraz wsparcie opiekuńcze.

Ważną kategorią działań wskazywanych przez respondentów były inwestycje społeczne, w tym wykorzystanie budynków należących do gminy na cele społeczne, które uzyskało 42% odpowiedzi. Tyle samo wskazań dotyczyło ograniczenia dostępności alkoholu, co potwierdza, że problem uzależnień jest wyraźnie dostrzegany przez mieszkańców i traktowany jako czynnik pogarszający sytuację społeczną. Kolejne miejsca zajęły działania związane z poprawą sytuacji mieszkaniowej, w tym budowa mieszkań socjalnych (32%), a także rozwijanie usług opiekuńczych, takich jak tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech (26%).

Respondenci zwracali również uwagę na konieczność działań interwencyjnych i integracyjnych. Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej wskazało 25% badanych, a utworzenie miejsc spotkań dla osób starszych 22%. W odpowiedziach pojawiały się także postulaty dotyczące poszerzenia oferty kulturalnej, które uzyskały 21% wskazań, co świadczy o zapotrzebowaniu na rozwój działań sprzyjających aktywności społecznej i integracji mieszkańców. Mniej respondenci akcentowali potrzebę organizowania prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i publicznych (20%) oraz rozwijania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (17%).

Najrzadziej wskazywano na wydłużenie godzin funkcjonowania przedszkoli, co uzyskało 13% odpowiedzi oraz likwidację barier architektonicznych, którą wybrało 10% respondentów. Choć działania te uzyskały najmniej wskazań, nie oznacza to, że są pozbawione znaczenia, lecz że w hierarchii potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Pasłęk ustępują miejsca tym, które dotyczą rynku pracy, usług zdrowotnych oraz szeroko rozumianych inwestycji społecznych.

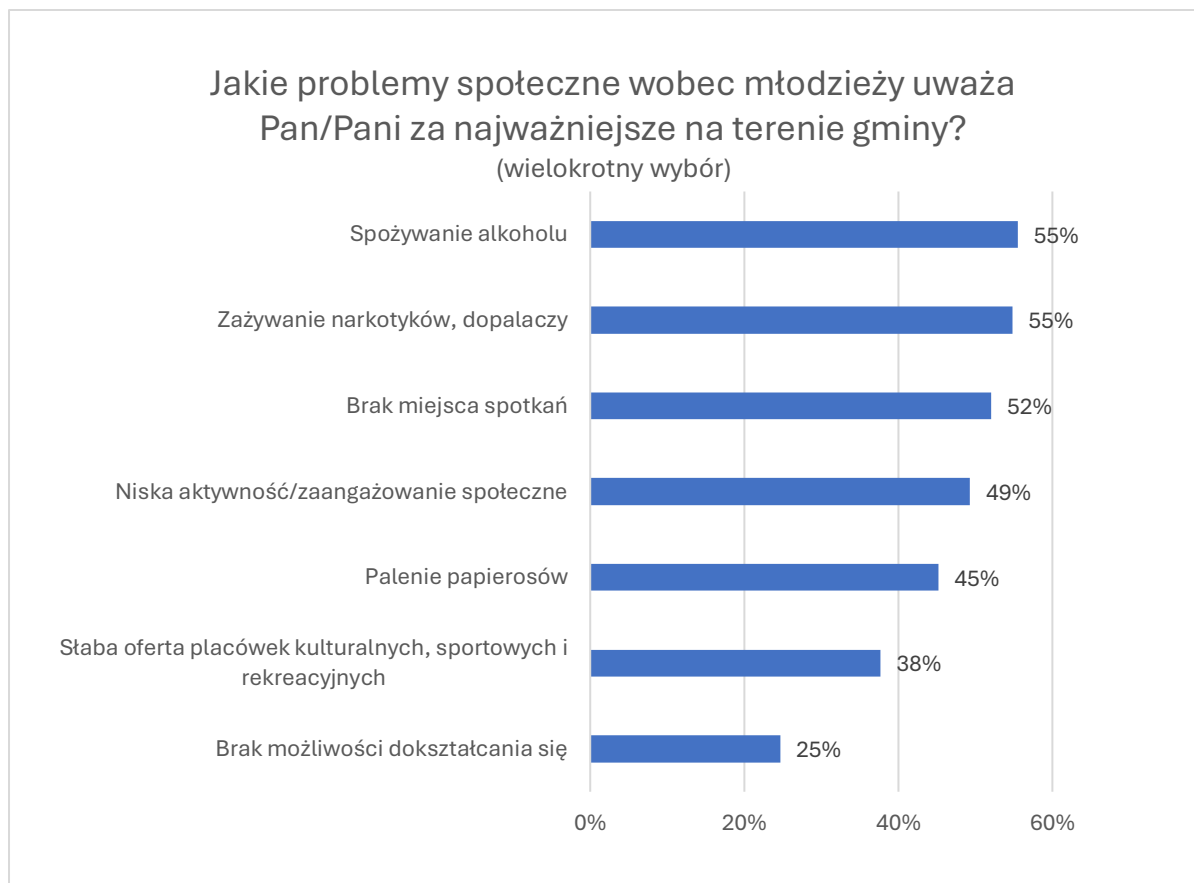
MŁODZIEŻ

Respondenci, wskazując najważniejsze problemy społeczne dotyczące młodzieży w Gminie Pasłęk, najczęściej akcentowali kwestie związane z zachowaniami ryzykownymi. Na pierwszym miejscu znalazły się spożywanie alkoholu oraz zażywanie narkotyków i dopalaczy – oba problemy wskazało po 55% badanych. Tak wysoki wynik świadczy o tym, że mieszkańcy postrzegają nadużywanie substancji psychoaktywnych jako kluczowe zagrożenie dla rozwoju młodych osób. Kolejnym istotnym obszarem okazał się brak miejsca spotkań dla młodzieży, który dostrzegło 52% respondentów, co wskazuje na wyraźny deficyt przestrzeni umożliwiających bezpieczne i angażujące spędzanie czasu wolnego.

Niska aktywność i zaangażowanie społeczne młodych ludzi zostały wskazane przez 49% respondentów, co sugeruje potrzebę rozwijania inicjatyw sprzyjających uczestnictwu młodzieży w życiu publicznym, wolontariacie i działaniach lokalnych. Palenie papierosów uzyskało 45% wskazań, co potwierdza, że jest to wciąż zauważalny problem zdrowotny i społeczny w tej grupie wiekowej. Stosunkowo rzadziej zwracano uwagę na słabą ofertę placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych – ten problem wskazało 38% badanych, choć wynik ten nadal świadczy o potrzebie poszerzenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

Najmniej wskazań uzyskał brak możliwości doksztalcania się, który zauważyło 25% respondentów. Choć problem ten nie znajduje się wśród najczęściej wymienianych, to nadal pozostaje istotnym sygnałem dotyczącym ograniczonego dostępu młodzieży do rozwoju kompetencji i podnoszenia kwalifikacji.

Taka struktura odpowiedzi wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają przede wszystkim problemy wynikające z niedostatecznej oferty dla młodych ludzi oraz z zachowań ryzykownych, co przekłada się na potrzebę wzmacniania działań profilaktycznych, edukacyjnych i infrastrukturalnych skierowanych do tej grupy.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

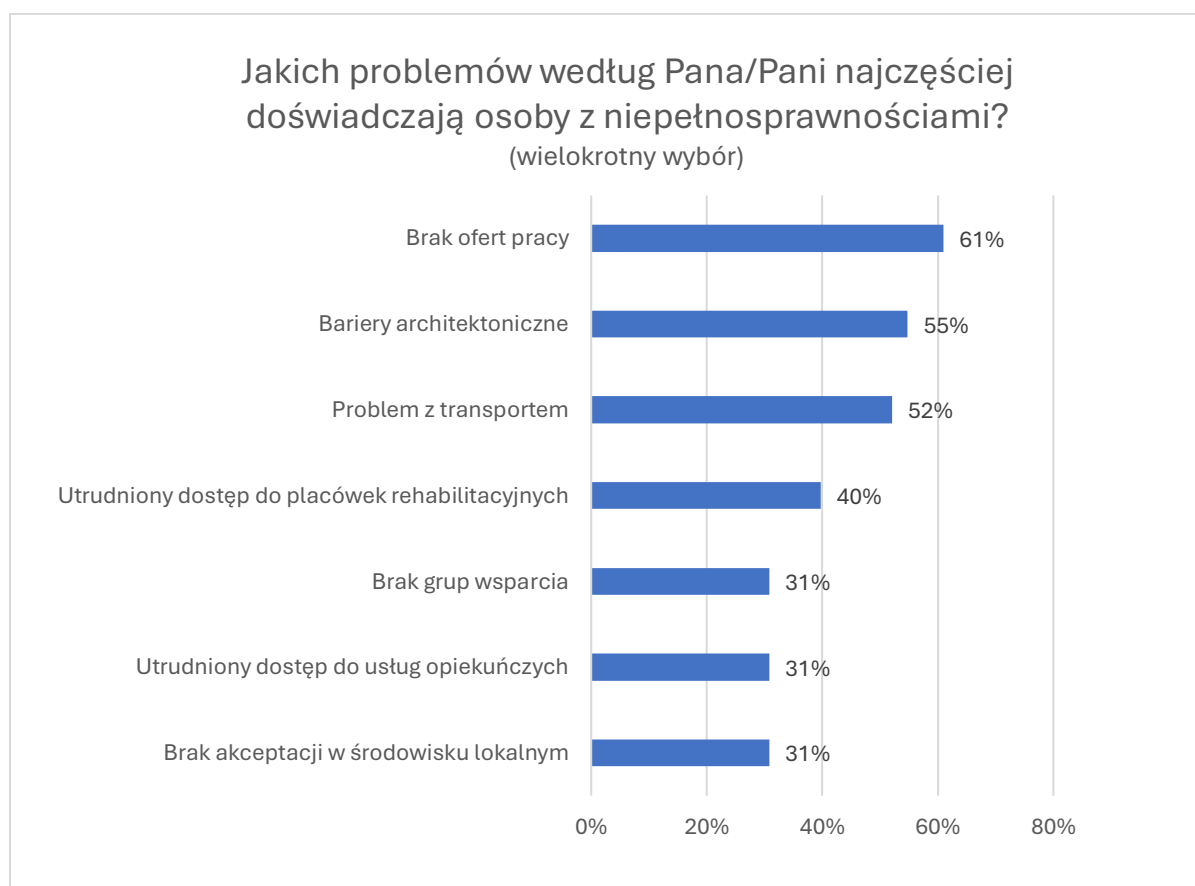
Ankietowani mieszkańcy Gminy Pasłęk, oceniając sytuację osób z niepełnosprawnościami, najczęściej wskazywali na problemy związane z brakiem ofert pracy – ten aspekt uznało za istotny 61% respondentów. Wynik ten potwierdza, że osoby z niepełnosprawnościami postrzegane są jako grupa mająca szczególnie ograniczone możliwości uczestnictwa w lokalnym rynku pracy, co prowadzi do ryzyka wykluczenia zawodowego oraz społecznego. Kolejnym obszarem trudności były bariery architektoniczne, na które zwróciło uwagę 55% badanych. Oznacza to, że wielu mieszkańców dostrzega utrudnienia w poruszaniu się po przestrzeni publicznej i korzystaniu z obiektów użyteczności publicznej przez osoby z niepełnosprawnościami.

Istotnym problemem okazały się również kwestie transportowe. Problemy z przemieszczaniem się i ograniczony dostęp do komunikacji publicznej wskazało 52% respondentów, co podkreśla znaczenie mobilności jako warunku uczestnictwa w życiu społecznym, korzystania z usług oraz podejmowania aktywności zawodowej. Na trudności związane z dostępem do placówek

rehabilitacyjnych zwróciło uwagę 40% badanych, co świadczy o niewystarczającej dostępności usług wspierających zdrowie i sprawność osób z niepełnosprawnościami.

Na dalszych miejscach znalazły się takie kwestie jak brak grup wsparcia, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym – każdy z tych problemów wskazało 31% respondentów. Wyniki te sugerują, że choć usługi społeczne i środowiskowe oferowane osobom z niepełnosprawnościami funkcjonują, to nadal nie odpowiadają w pełni na potrzeby tej grupy. Jednocześnie stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi dotyczący braku akceptacji społecznej pokazuje, że bariery mają charakter nie tylko infrastrukturalny, lecz także społeczny i kulturowy, co wymaga działań edukacyjnych i integracyjnych.

Taka struktura ocen wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają przede wszystkim przeszkody utrudniające aktywność zawodową, mobilność oraz pełne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu lokalnym, a ich usuwanie postrzegane jest jako kluczowe dla poprawy sytuacji tej grupy w Gminie Pasłęk.

SENIORZY

W opinii mieszkańców Gminy Pasłęk najpoważniejszym problemem społecznym dotyczącym osób starszych jest samotność i izolacja, na którą wskazało 71% respondentów. Wynik ten potwierdza, że seniorzy postrzegani są jako grupa szczególnie narażona na ograniczone relacje społeczne, brak codziennych kontaktów oraz poczucie wykluczenia. Niewiele mniej osób zwróciło uwagę na problemy zdrowotne, które wskazało 62% badanych. Dane te pokazują, że kwestie związane z kondycją zdrowotną seniorów są jednym z najistotniejszych wyzwań, wymagających rozwoju zarówno usług medycznych, jak i działań profilaktycznych.

Ważnym problemem jest także brak zajęć oraz kontaktów z rówieśnikami, który dostrzegło 45% respondentów. Wynik ten wskazuje na potrzebę tworzenia różnorodnych propozycji aktywności społecznej, integrujących osoby starsze i umożliwiającym im uczestnictwo w życiu lokalnym. Istotny odsetek mieszkańców – 40% – uznał również, że zakres usług opiekuńczych dostępnych na terenie gminy jest niewystarczający. Problem ten dotyczy zwłaszcza osób wymagających regularnej pomocy w codziennym funkcjonowaniu, co rodzi potrzebę rozwijania form wsparcia środowiskowego i usług domowych.

Kolejne miejsca w hierarchii problemów zajęły kwestie związane z ograniczonymi możliwościami spędzania wolnego czasu. Brak atrakcyjnych ofert w tym zakresie wskazało 27% respondentów, a 24% zwróciło uwagę na brak miejsc spotkań dla seniorów, co dodatkowo wzmacnia zjawisko izolacji społecznej. Niska aktywność i zaangażowanie społeczne, wskazane przez 23% badanych, stanowią konsekwencję braku przestrzeni i zachęt do uczestnictwa w życiu wspólnotowym. Ograniczona zdolność do samodzielnej egzystencji, zauważona przez 21% mieszkańców, podkreśla z kolei potrzebę wsparcia osób starszych w codziennych czynnościach i dostosowania usług do ich zmieniających się możliwości.

Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają przede wszystkim problemy wynikające z osamotnienia, pogarszającego się stanu zdrowia oraz ograniczonych możliwości uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, co wymaga rozwijania działań wspierających ich aktywność, zdrowie i funkcjonowanie w społeczności Gminy Pasłęk.

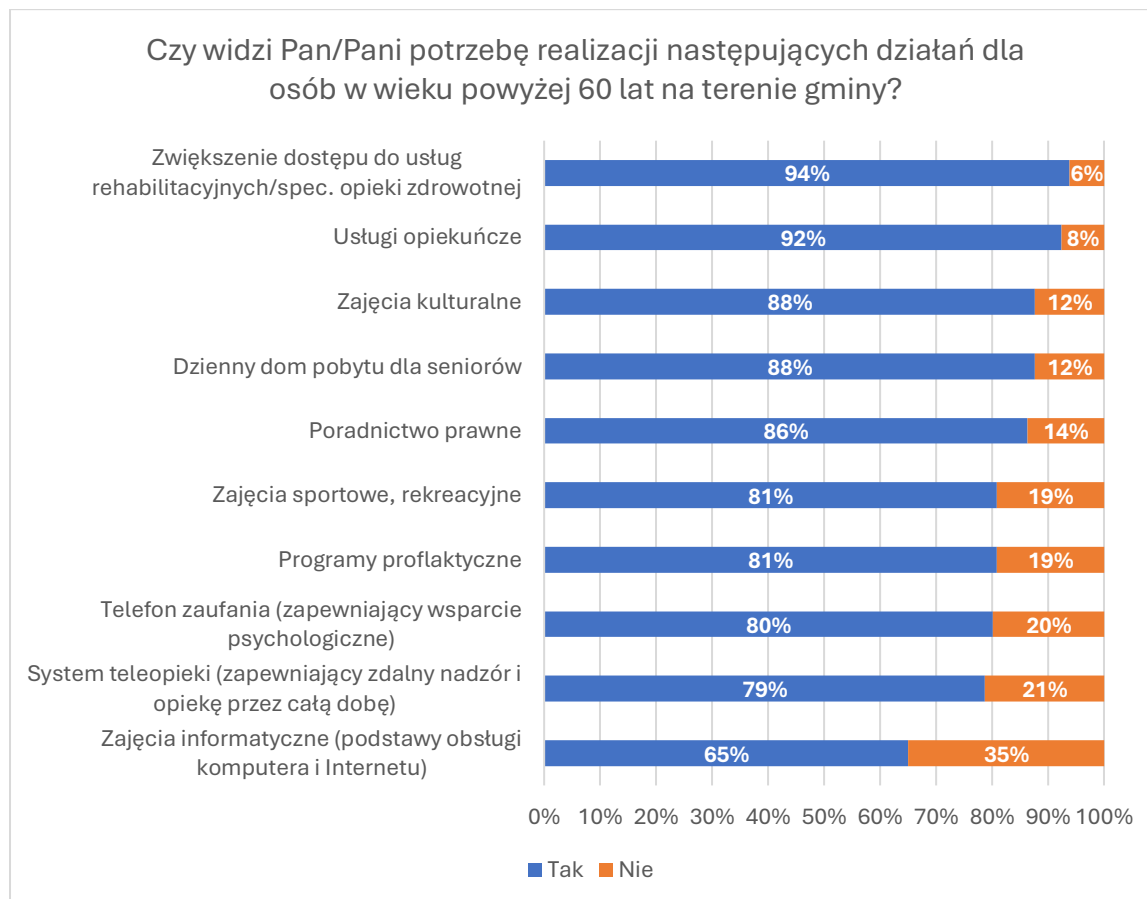
Mieszkańcy Gminy Pasłęk bardzo wyraźnie akcentują potrzebę rozwijania usług społecznych skierowanych do osób starszych. Najczęściej wskazywanym działaniem jest zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych i specjalistycznej opieki zdrowotnej, które uznało za potrzebne aż 94% respondentów. Niemal równie często podkreślano konieczność rozwoju usług opiekuńczych – taką odpowiedź wskazało 92% badanych, co pokazuje, że kwestie związane ze zdrowiem i codziennym funkcjonowaniem seniorów są najistotniejszym obszarem oczekiwań mieszkańców.

Duże znaczenie przypisywane jest również aktywności społecznej i integracji osób starszych. Zajęcia kulturalne oraz funkcjonowanie dziennego domu pobytu dla seniorów zostały uznane za potrzebne przez 88% respondentów, co potwierdza zapotrzebowanie na regularne formy wsparcia oraz miejsca spotkań sprzyjające budowaniu relacji społecznych. Z kolei 86% badanych dostrzega potrzebę rozwijania poradnictwa prawnego, co świadczy o rosnącej świadomości prawnej seniorów i konieczności zapewnienia im profesjonalnego doradztwa.

Wyraźne zapotrzebowanie dotyczy także zajęć sportowych i rekreacyjnych oraz programów profilaktycznych – oba działania wskazało 81% respondentów. Seniorzy potrzebują więc nie tylko wsparcia opiekuńczego, ale również różnorodnych inicjatyw sprzyjających utrzymaniu dobrej kondycji fizycznej i psychicznej. Wysoko ocenione zostały również potrzeby związane z dostępem do wsparcia psychologicznego poprzez telefon zaufania (80%) oraz wdrożeniem systemu teleopieki umożliwiającego całodobowe monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych (79%).

Najniższy, choć nadal znaczący poziom wskazań dotyczył zajęć informatycznych, które uznano za potrzebne w 65% odpowiedzi. Wynik ten sugeruje, że choć kompetencje cyfrowe są ważne dla części seniorów, nie stanowią jeszcze priorytetu na poziomie porównywalnym z usługami zdrowotnymi czy opiekuńczymi.

Taka struktura odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy Gminy Pasłęk dostrzegają konieczność kompleksowego wsparcia osób starszych, w którym kluczową rolę odgrywa opieka zdrowotna, rehabilitacja, dostęp do usług opiekuńczych oraz działania sprzyjające integracji, aktywności i bezpieczeństwu seniorów.

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

W ocenie mieszkańców Gminy Pasłęk najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby starsze, które wskazało 55% respondentów. Niewiele mniej osób – 54% – zwróciło uwagę na osoby o niskim statusie materialnym, co potwierdza, że sytuacja ekonomiczna wciąż pozostaje jednym z kluczowych czynników ryzyka marginalizacji społecznej. Istotną grupą wymagającą wsparcia są również osoby z niepełnosprawnościami, na które wskazało 46% badanych. Wyniki te pokazują, że problemy zdrowotne, ograniczenia funkcjonalne oraz utrudniony dostęp do usług mogą prowadzić do trwałego wykluczenia tej grupy z różnych obszarów życia społecznego.

Na kolejnych miejscach znalazły się rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień, które dostrzegło 41% respondentów, a także osoby bezdomne, wskazane przez 36% badanych. W obu przypadkach mieszkańcy identyfikują wyraźne bariery w dostępie do wsparcia oraz trudności w funkcjonowaniu, które mogą prowadzić do trwałej izolacji społecznej. Na problem przemocy domowej jako przyczynę wykluczenia zwróciło uwagę 31% ankietowanych, co pokazuje, że relacje rodzinne oraz bezpieczeństwo domowe pozostają istotnym obszarem interwencji społecznej.

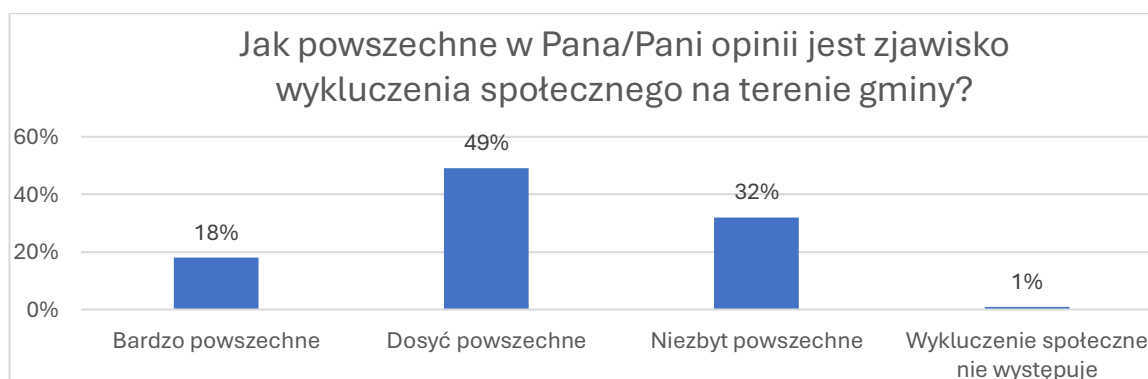
Rzadziej wymieniano rodziny wielodzietne, które wskazało 23% respondentów, oraz dzieci i młodzież, wskazane przez 17% osób biorących udział w badaniu. Nieco niższy odsetek, wynoszący 16%, dotyczył osób samotnie wychowujących dzieci, co świadczy o świadomości trudności, z jakimi mierzą się rodziny niepełne, jednak nie lokuje ich wśród grup postrzeganych jako najbardziej zagrożone wykluczeniem.

Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że mieszkańcy Gminy Pasłęk za grupy najbardziej narażone na marginalizację uznają przede wszystkim osoby starsze, osoby o niskim statusie materialnym oraz osoby z niepełnosprawnościami, przy jednoczesnym dostrzeganiu problemów związanych z uzależnieniami, bezdomnością i przemocą domową.

Ponad połowa mieszkańców Gminy Pasłęk dostrzega zjawisko wykluczenia społecznego, choć nie uznaje go za dominujące. Największa grupa respondentów – 49% – określiła je jako dosyć powszechne, a 32% jako niezbyt powszechne. Jednocześnie 18% badanych uznało, że wykluczenie społeczne jest bardzo powszechne. Jedynie 1% respondentów wskazało, że zjawisko to w ogóle nie występuje na terenie gminy.

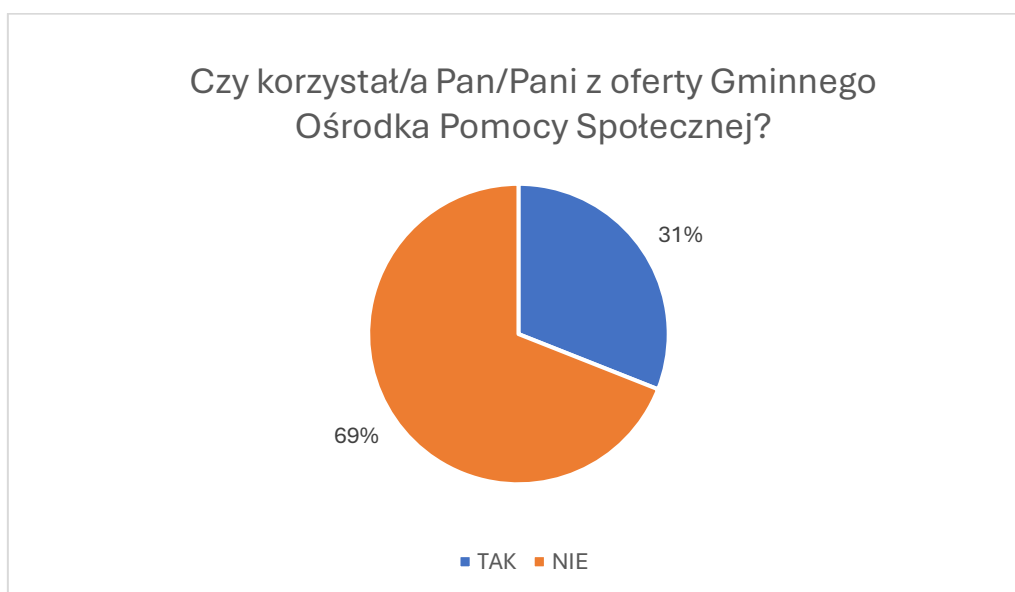
Taki rozkład odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy są świadomi istnienia wykluczenia społecznego, jednak postrzegają je jako problem o umiarkowanej skali, dotyczący przede wszystkim określonych grup społecznych. W opinii badanych jest to zjawisko zauważalne, ale nie stanowiące dominującego elementu życia społecznego.

POMOC SPOŁECZNA

W kontekście oceny funkcjonowania lokalnego systemu wsparcia społecznego istotnym elementem jest analiza stopnia korzystania mieszkańców z oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z danych wynika, że 69% respondentów nigdy nie korzystało z usług GOPS, natomiast 31% deklaruje, że miało kontakt z ofertą tej instytucji. Wyniki te sugerują, że ośrodek jest postrzegany głównie jako miejsce wsparcia dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, a nie jako powszechnie dostępna instytucja oferująca szeroką gamę usług społecznych.

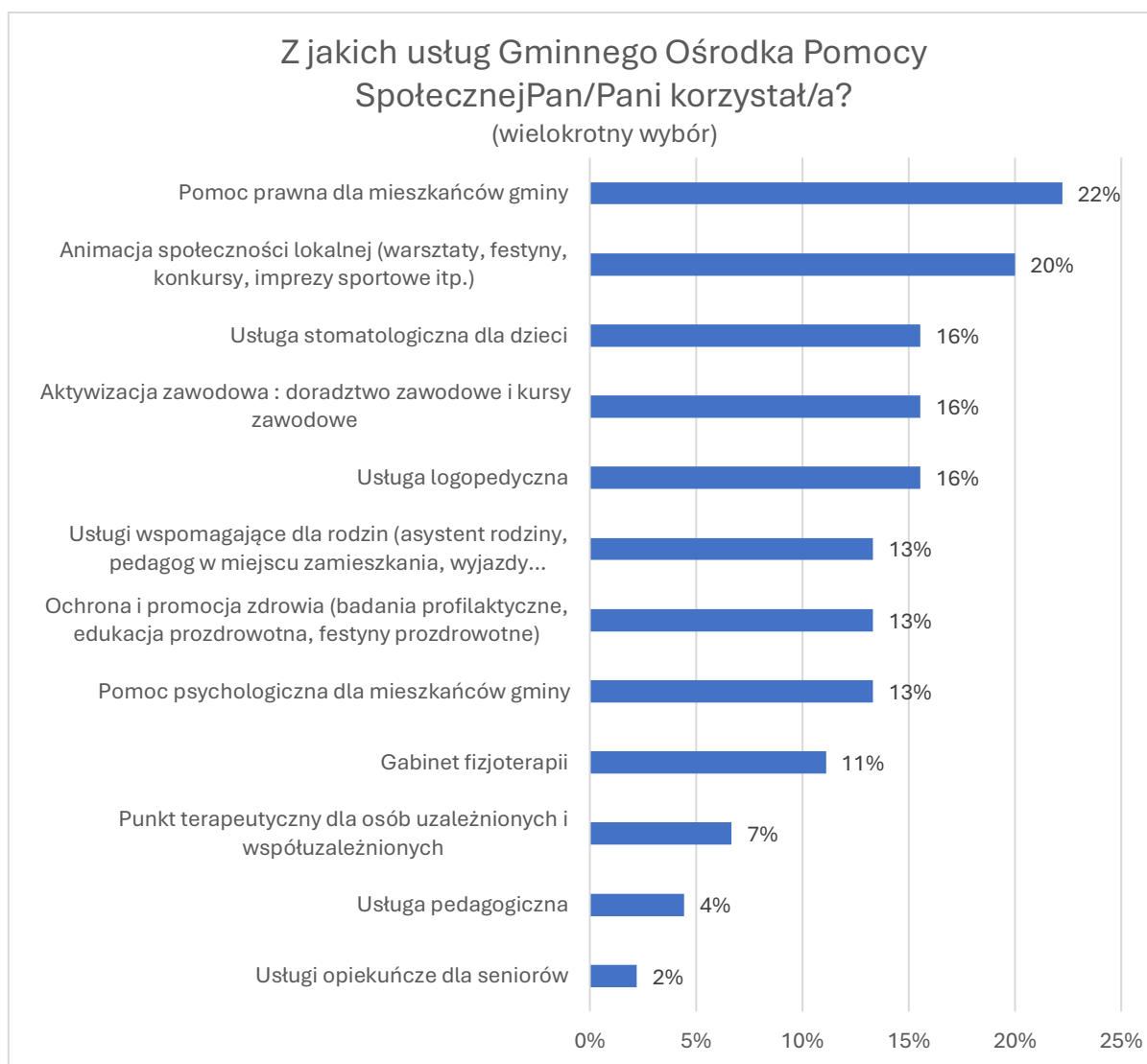
Brak kontaktu większości mieszkańców z GOPS może świadczyć zarówno o ograniczonej znajomości dostępnych form pomocy, jak i o funkcjonującym przekonaniu, że instytucja ta kieruje swoje działania wyłącznie do osób borykających się z poważnymi problemami finansowymi czy społecznymi. Jednocześnie fakt, że blisko jedna trzecia mieszkańców miała styczność z usługami ośrodka, potwierdza jego istotne miejsce w lokalnym systemie wsparcia. Taki rozkład odpowiedzi wskazuje na potrzebę działań informacyjnych, które zwiększą świadomość mieszkańców na temat oferty GOPS oraz podkreślą jego rolę nie tylko interwencyjną, lecz także profilaktyczną i aktywizującą.

W strukturze korzystania z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Pasłęk dominują działania o charakterze prawnym oraz animacyjnym. Najczęściej wskazywaną formą wsparcia była pomoc prawna dla mieszkańców gminy, z której korzystało 22% respondentów. Niewiele rzadziej wybierano działania związane z animacją społeczności lokalnej, takie jak warsztaty, festyny, konkursy czy imprezy sportowe – ich udział potwierdziło 20% badanych. Trzecim najczęściej wymienianym obszarem były usługi specjalistyczne skierowane do dzieci i osób wymagających wsparcia terapeutycznego. Po 16% respondentów wskazało korzystanie z usług stomatologicznych dla dzieci, usług logopedycznych oraz form aktywizacji zawodowej obejmujących doradztwo i kursy zawodowe.

Dalsze miejsca zajęły usługi o charakterze opiekuńczym, środowiskowym i profilaktycznym. Usługi wspomagające rodziny, takie jak wsparcie asystenta rodziny czy pedagoga środowiskowego, ochrona i promocja zdrowia obejmująca badania profilaktyczne oraz działania edukacyjne, a także pomoc psychologiczna uzyskały po 13% wskazań. Z usług fizjoterapeutycznych korzystało 11% badanych, natomiast punkt terapeutyczny dla osób uzależnionych i współuzależnionych wskazało 7% respondentów. Najrzadziej wymienianymi formami wsparcia były usługi pedagogiczne, z których skorzystało 4% badanych, oraz usługi opiekuńcze dla seniorów – jedynie 2% deklaracji.

Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że GOPS jest przede wszystkim postrzegany jako instytucja oferująca wsparcie prawne oraz organizująca działania animacyjne integrujące społeczność lokalną, natomiast usługi specjalistyczne i opiekuńcze odgrywają w jego działalności rolę drugoplanową. Relatywnie niewielkie zainteresowanie częścią usług może wynikać zarówno z ich ograniczonej dostępności, jak i z braku wystarczającej wiedzy mieszkańców na temat możliwości korzystania z nich.

Wśród osób, które korzystały z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Pasłęk, zdecydowana większość – 84% – była zadowolona ze sposobu załatwienia swojej sprawy. Jednocześnie 16% respondentów wyraziło niezadowolenie z jakości obsługi. Wyniki te wskazują, że GOPS jest postrzegany przede wszystkim jako instytucja rzetelna i przyjazna użytkownikom, jednak nie wszystkie doświadczenia mieszkańców były jednoznacznie pozytywne.

Tak wysoki poziom satysfakcji świadczy o profesjonalizmie pracowników ośrodka, skuteczności oferowanego wsparcia oraz umiejętności dostosowania działań do potrzeb klientów. Obecność grupy osób niezadowolonych sugeruje jednak, że istnieją obszary wymagające dodatkowej uwagi – mogą to być kwestie proceduralne, komunikacyjne lub dostępności niektórych usług.

Uzyskane wyniki podkreślają potencjał GOPS jako instytucji cieszącej się znacznym zaufaniem społecznym, a jednocześnie wskazują na potrzebę dalszego doskonalenia obsługi i rozwoju oferty, tak aby satysfakcja klientów była jeszcze wyższa i obejmowała pełne spektrum odbiorców korzystających z pomocy.

Najczęściej wskazywaną przez mieszkańców Gminy Pasłęk usługą uznawaną za niezbędną w lokalnym systemie wsparcia jest usługa stomatologiczna dla dzieci, którą jako potrzebną wskazało 64% respondentów. Na kolejnych miejscach znalazły się pomoc psychologiczna dla mieszkańców gminy (55%) oraz pomoc prawna (47%), co pokazuje, że mieszkańcy oczekują przede wszystkim dostępu do usług specjalistycznych wspierających zdrowie psychiczne i funkcjonowanie w sytuacjach wymagających wiedzy prawnej.

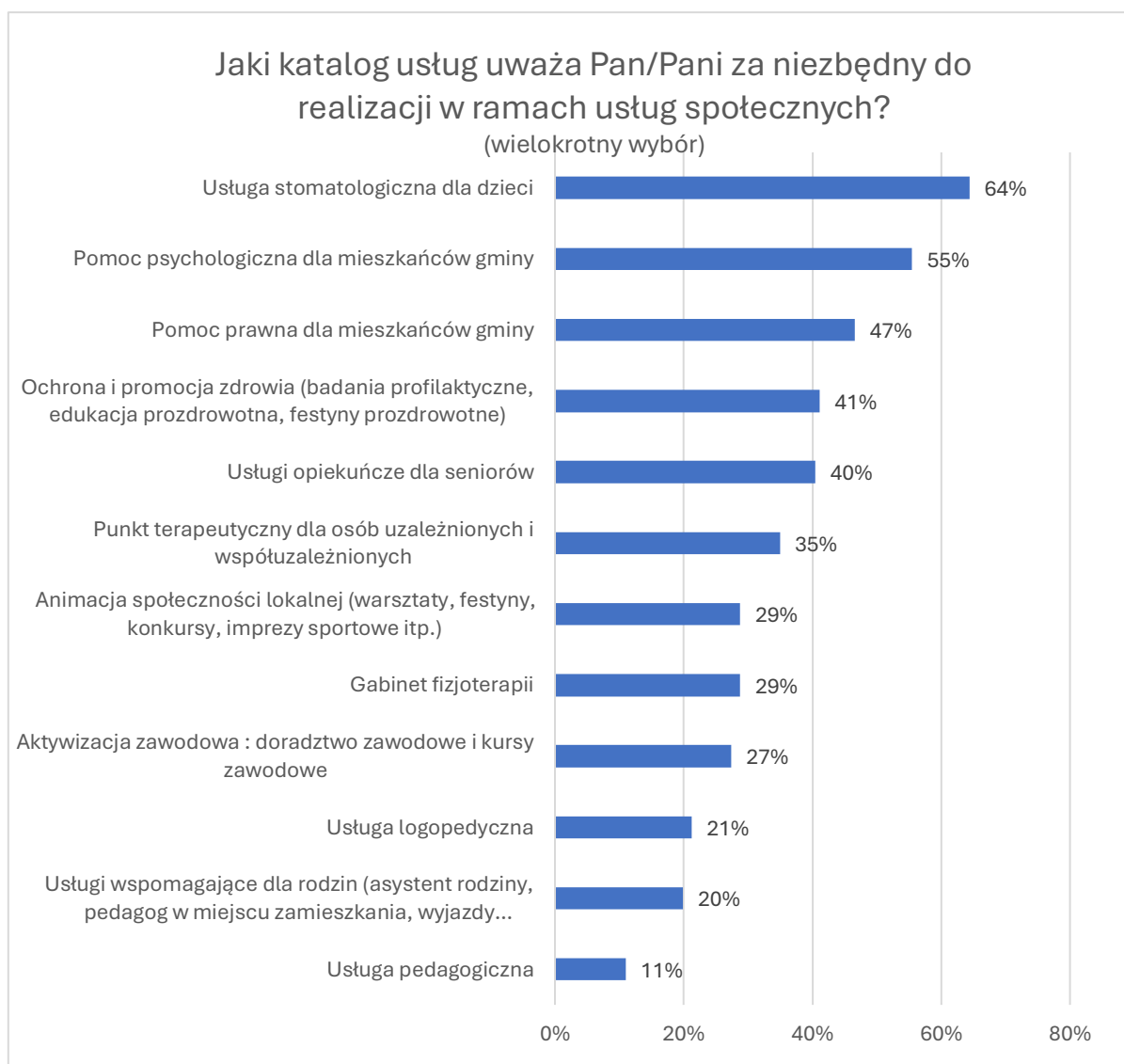
Wysoko oceniono także ochronę i promocję zdrowia obejmującą działania profilaktyczne i edukacyjne – potrzebę ich realizacji zadeklarowało 41% badanych. Podobny odsetek, wynoszący 40%, wskazał na konieczność zapewnienia usług opiekuńczych dla seniorów, co potwierdza rosnące znaczenie wsparcia osób starszych w lokalnej polityce społecznej. Ważnym elementem systemu wsparcia pozostaje również punkt terapeutyczny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, uznany za potrzebny przez 35% respondentów.

Działania o charakterze środowiskowym i integracyjnym, takie jak animacja społeczności lokalnej, oraz dostęp do gabinetu fizjoterapii uzyskały po 29% wskazań, co świadczy o zapotrzebowaniu na ofertę sprzyjającą aktywności i zdrowiu mieszkańców. Aktywizację

zawodową, obejmującą doradztwo i kursy zawodowe, wskazało 27% badanych, co potwierdza, że część mieszkańców dostrzega potrzebę wsparcia w obszarze rynku pracy.

Niżej w hierarchii znalazły się usługi logopedyczne (21%) oraz usługi wspomagające dla rodzin, takie jak wsparcie asystenta rodziny czy pedagoga środowiskowego, które wskazało 20% badanych. Najrzadziej wymienianą usługą była pomoc pedagogiczna, uznana za potrzebną przez 11% respondentów.

Taki rozkład danych wskazuje na wyraźne preferencje mieszkańców wobec usług praktycznych i specjalistycznych, ukierunkowanych na zdrowie, wsparcie psychologiczne, dostęp do prawa i opiekę nad dziećmi oraz seniorami, przy mniejszym zainteresowaniu usługami o charakterze edukacyjnym.

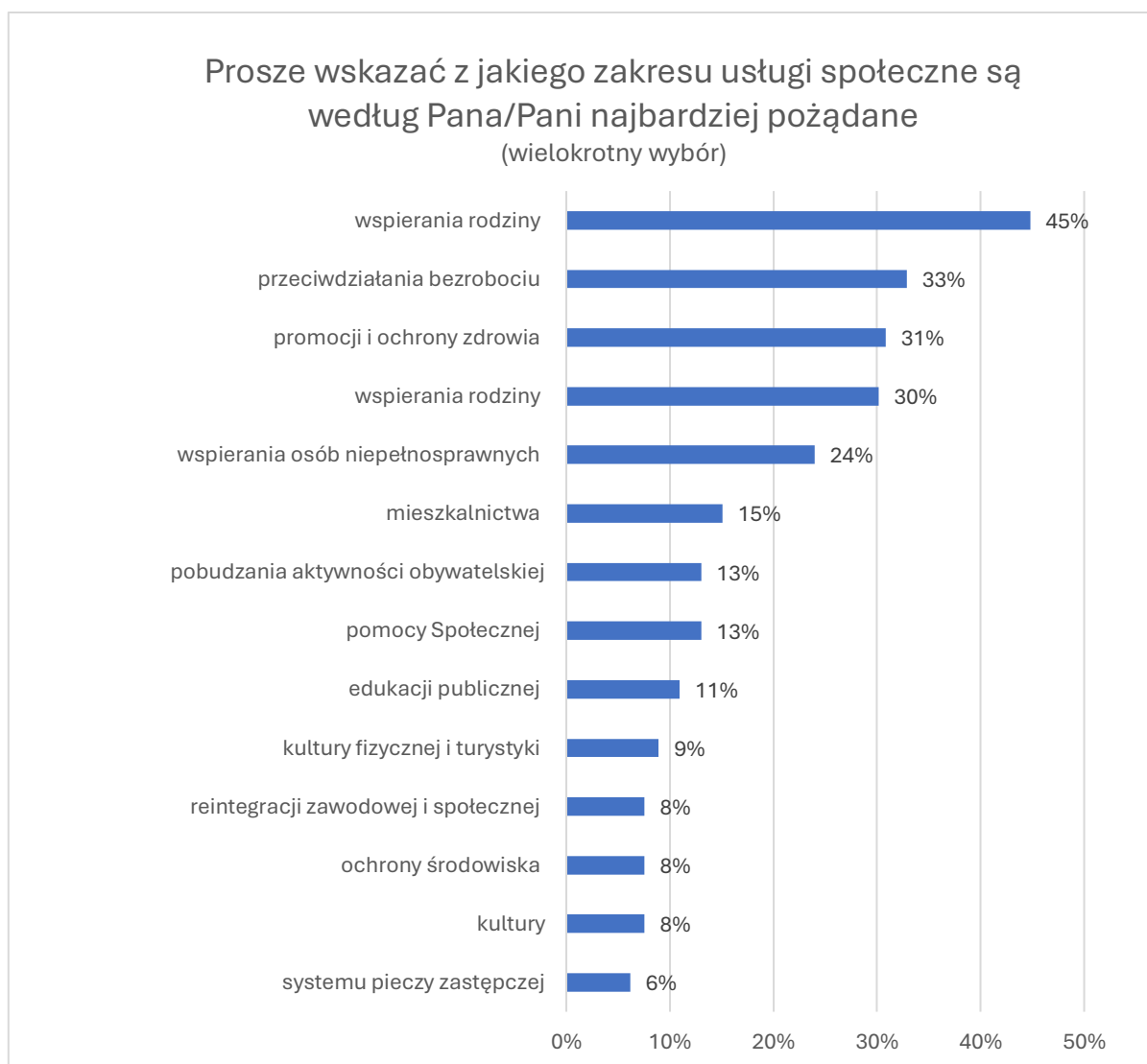

W opinii mieszkańców Gminy Pasłęk największe znaczenie w lokalnej polityce społecznej mają działania związane ze wspieraniem rodziny, które wskazało 45% respondentów. Na drugim miejscu znalazło się przeciwdziałanie bezrobociu, uznane za pożądane przez 33% badanych, co podkreśla wagę stabilności zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców. Niewiele mniej osób – 31% – wskazało na potrzebę rozwoju działań z zakresu promocji i ochrony zdrowia, natomiast 30% zwróciło uwagę na znaczenie działań wspierających rodziny, co potwierdza konsekwentnie wysokie oczekiwania wobec polityki prorodzinnej.

Istotną grupę działań stanowi również wsparcie osób z niepełnosprawnościami, które uzyskało 24% wskazań. W dalszej kolejności mieszkańcy dostrzegają potrzebę rozwoju polityki mieszkaniowej – tę kategorię wskazało 15% respondentów, co sugeruje, że dostęp do mieszkań i poprawa warunków bytowych wciąż wymagają uwagi. Po 13% badanych wskazało na znaczenie pobudzania aktywności obywatelskiej oraz rozwijania pomocy społecznej, co świadczy o świadomości roli instytucji publicznych i organizacji społecznych w kształtowaniu lokalnych relacji i form wsparcia.

Mniejszy, choć nadal zauważalny odsetek odpowiedzi dotyczył edukacji publicznej (11%) oraz działań w obszarze kultury fizycznej i turystyki (9%). Po 8% respondentów zwróciło uwagę na potrzebę rozwoju działań związanych z reintegracją zawodową i społeczną, ochroną środowiska oraz kulturą, co pokazuje, że te obszary są dostrzegane, lecz nie należą do najpilniejszych potrzeb społecznych. Najmniej wskazań uzyskał system pieczy zastępczej, który jako istotny wskazało 6% badanych.

Takie rozłożenie odpowiedzi wskazuje, że mieszkańcy koncentrują swoją uwagę przede wszystkim na działaniach stabilizujących sytuację rodzin, wspierających aktywność zawodową oraz poprawiających zdrowie i bezpieczeństwo społeczne. Pozostałe obszary, choć mniej eksponowane, pozostają ważnym tłem dla kompleksowego rozwoju polityki społecznej w Gminie Pasłęk.

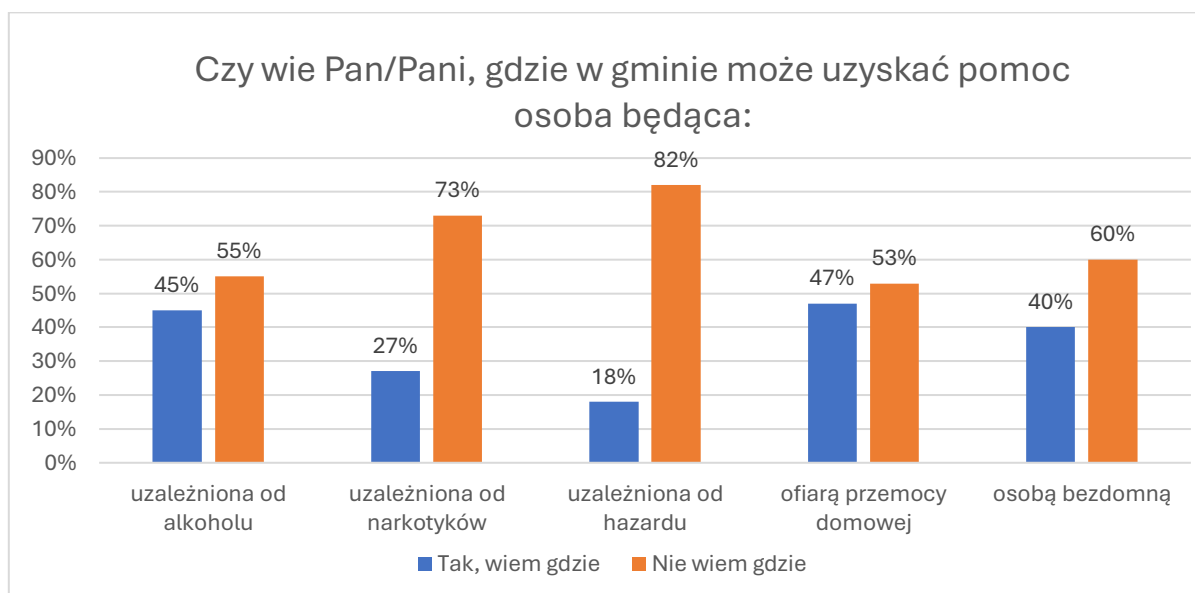
Wiedza mieszkańców Gminy Pasłęk na temat miejsc, w których można uzyskać pomoc w sytuacjach kryzysowych, jest zróżnicowana i zależna od rodzaju problemu. Najlepiej rozpoznawalne są instytucje udzielające wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu – 45% respondentów deklaruje, że wie, gdzie taka pomoc jest dostępna, podczas gdy 55% nie posiada takiej wiedzy. Podobny poziom orientacji dotyczy wsparcia dla ofiar przemocy domowej – 47% ankietowanych potrafi wskazać właściwe miejsce, a 53% nie ma takiej informacji.

W przypadku osób bezdomnych wiedzę na temat dostępnych form pomocy zadeklarowało 40% mieszkańców, natomiast 60% nie potrafi wskazać odpowiednich instytucji. Wynik ten pokazuje, że mimo pewnej świadomości społecznej, większość mieszkańców ma trudności z identyfikacją lokalnych źródeł wsparcia dla tej grupy.

Największe braki w wiedzy występują w obszarze uzależnień innych niż alkohol. Jedynie 27% respondentów wie, gdzie pomoc mogą uzyskać osoby uzależnione od narkotyków, a aż 73%

nie posiada takiej informacji. Jeszcze większy deficyt świadomości dotyczy uzależnienia od hazardu – tylko 18% badanych jest w stanie wskazać miejsce udzielenia pomocy, podczas gdy aż 82% nie ma takiej wiedzy. Dane te pokazują, że problematyka uzależnień behawioralnych i narkotykowych jest słabo zakorzeniona w świadomości mieszkańców oraz wymaga wyraźnego wzmocnienia w przestrzeni informacyjnej.

Uzyskane wyniki wskazują, że mieszkańcy stosunkowo dobrze orientują się w możliwościach pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i doświadczających przemocy domowej, natomiast wsparcie dla osób uzależnionych od narkotyków, hazardu oraz bezdomnych jest znacznie gorzej rozpoznawalne. Świadczy to o potrzebie intensyfikacji działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych, które zwiększą dostęp do wiedzy o lokalnym systemie wsparcia i ułatwią osobom w kryzysie szybkie dotarcie do odpowiednich instytucji.

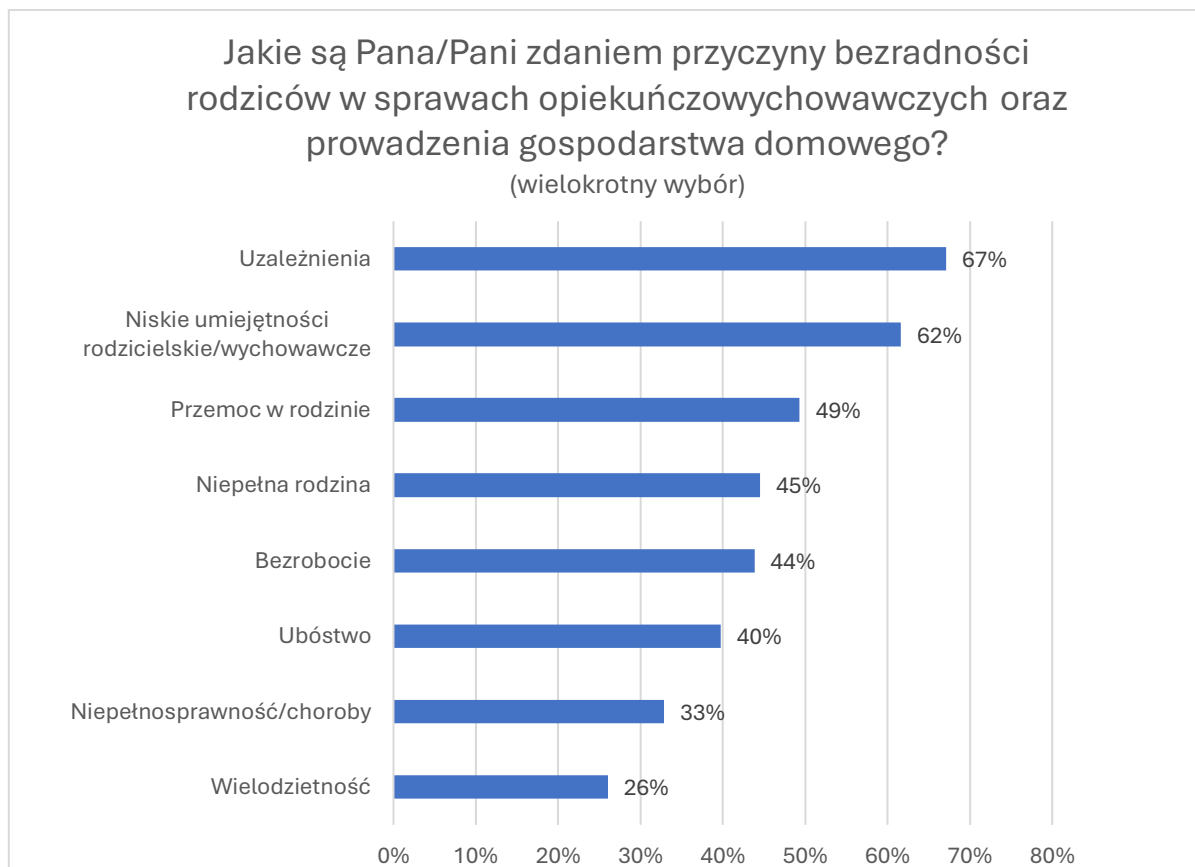
TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE RODZIN

Za główne przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego mieszkańcy Gminy Pasłęk uznają przede wszystkim uzależnienia, które wskazało 67% respondentów. Niewiele mniej osób – 62% – zwróciło uwagę na niskie umiejętności rodzicielskie i wychowawcze, co pokazuje, że brak kompetencji opiekuńczych jest postrzegany jako jeden z kluczowych czynników destabilizujących funkcjonowanie rodzin.

Na kolejnych miejscach znalazły się przemoc w rodzinie (49%) oraz niepełna rodzina (45%), które w opinii mieszkańców znacząco wpływają na trudności wychowawcze i organizacyjne w gospodarstwie domowym. Istotnym problemem pozostaje także bezrobocie, wskazane przez 44% badanych oraz ubóstwo, na które zwróciło uwagę 40% respondentów. Wyniki te pokazują, że czynniki ekonomiczne wciąż mają duży wpływ na kondycję rodzin i ich zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych.

Nieco rzadziej wskazywano niepełnosprawność lub choroby, które uznało za przyczynę bezradności 33% respondentów. Najmniej osób – 26% – wskazało wielodzietność, co sugeruje, że liczba dzieci sama w sobie nie jest postrzegana jako czynnik generujący problemy wychowawcze, o ile rodzina posiada odpowiednie zasoby i wsparcie.

Struktura odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy źródeł problemów opiekuńczo-wychowawczych upatrują przede wszystkim w uzależnieniach, braku kompetencji rodzicielskich oraz trudnościach ekonomicznych, które mogą pogłębiać inne kryzysy rodzinne i prowadzić do utraty kontroli nad sytuacją domową.

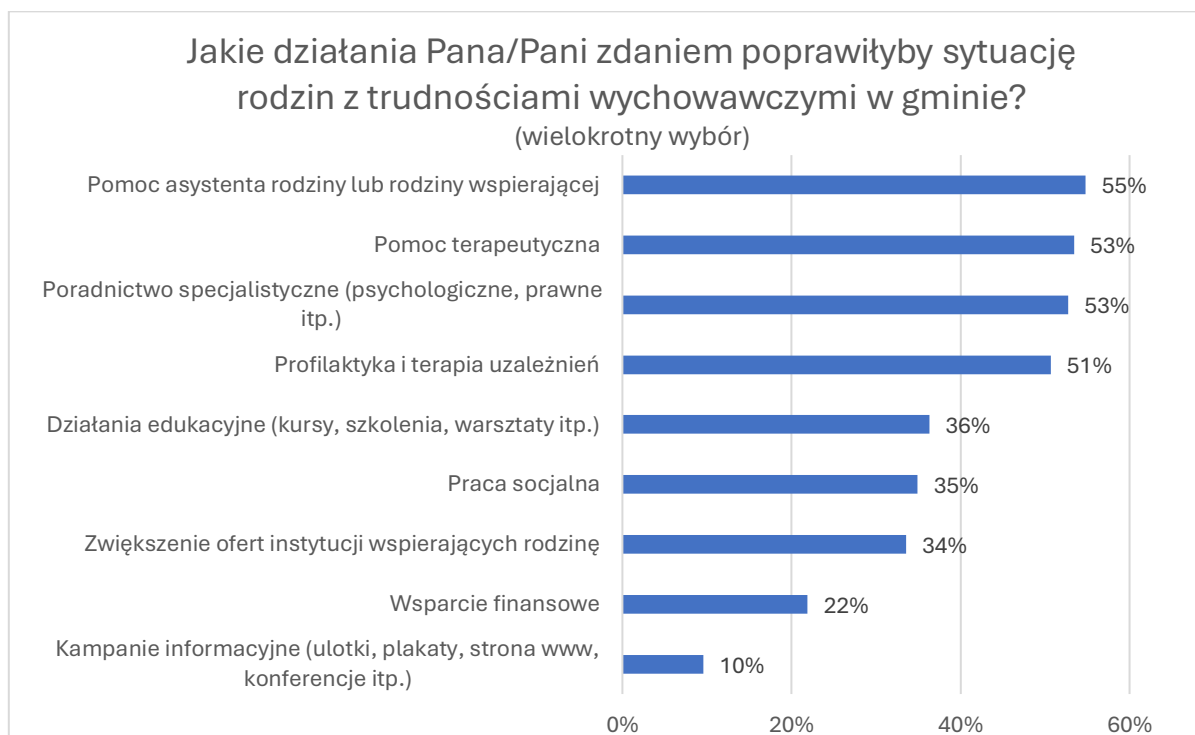
Najczęściej wskazywanym działaniem, które mogłoby poprawić sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi na terenie Gminy Pasłęk, jest pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej – takiej odpowiedzi udzieliło 55% respondentów. Niewiele mniej osób, po 53%, wskazało na potrzebę rozwoju pomocy terapeutycznej oraz poradnictwa specjalistycznego, obejmującego m.in. wsparcie psychologiczne i prawne. Bardzo wysokie znaczenie przypisano również profilaktyce i terapii uzależnień, którą uznało za istotną 51% badanych, co potwierdza, że problem uzależnień postrzegany jest jako jedna z głównych barier prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Na dalszych miejscach znalazły się działania edukacyjne, takie jak kursy, szkolenia i warsztaty (36%), a także praca socjalna (35%) oraz zwiększenie oferty instytucji wspierających rodzinę (34%). Wyniki te pokazują, że mieszkańcy oczekują zarówno bezpośredniego wsparcia specjalistycznego, jak i rozbudowy systemu usług środowiskowych.

Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszą się wsparcie finansowe (22%) oraz kampanie informacyjne (10%). Oznacza to, że mieszkańcy w mniejszym stopniu oczekują działań o charakterze materialnym czy promocyjnym, a zdecydowanie bardziej liczą na realną,

profesjonalną pomoc, ukierunkowaną na wzmacnianie kompetencji rodzin, terapię oraz rozwiązywanie przyczyn trudności wychowawczych.

Struktura odpowiedzi wyraźnie wskazuje, że kluczowym kierunkiem działań powinno być rozwijanie usług asystenckich, terapeutycznych i poradniczych, uzupełnionych o edukację rodzicielską i działania profilaktyczne, które mogą w dłuższej perspektywie ograniczyć skalę problemów rodzinnych i poprawić jakość życia mieszkańców Gminy Pasłęk.

WYDARZENIA KULTURALNE W OPINII BADANYCH

Opinie mieszkańców Gminy Pasłęk dotyczące częstotliwości organizacji wydarzeń kulturalnych są podzielone, choć dominują oceny umiarkowane. Ponad połowa respondentów (51%) uznała, że liczba inicjatyw kulturalnych jest wystarczająca. Jednocześnie aż 41% badanych oceniło częstotliwość wydarzeń jako małą, co wskazuje na istotną grupę mieszkańców odczuwających niedosyt działań w tym obszarze. Zaledwie 8% ankietowanych wskazało, że oferta wydarzeń kulturalnych jest duża.

Taki rozkład odpowiedzi pokazuje, że choć część mieszkańców pozytywnie ocenia aktywność kulturalną w gminie, niemal co drugi respondent dostrzega potrzebę jej intensyfikacji. Oczekiwania te mogą dotyczyć zarówno zwiększenia liczby wydarzeń, jak i większego zróżnicowania tematycznego oraz lepszego dopasowania oferty do potrzeb różnych grup społecznych.

Wyniki badania sugerują, że rozwój życia kulturalnego w Gminie Pasłęk powinien uwzględniać regularność organizowanych inicjatyw oraz ich szerszy charakter integracyjny, co mogłoby sprzyjać budowaniu więzi społecznych, wzmacnianiu aktywności mieszkańców i kształtowaniu lokalnej tożsamości.

PRACOWNICY INSTYTUCJI POMOCOWYCH

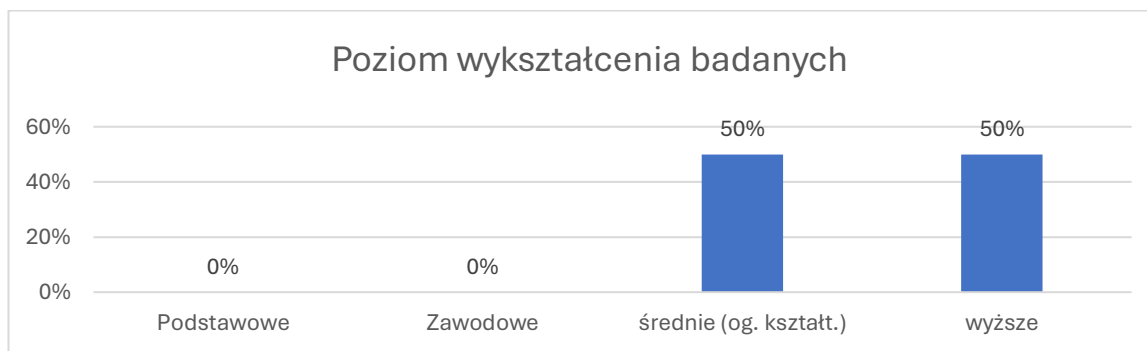
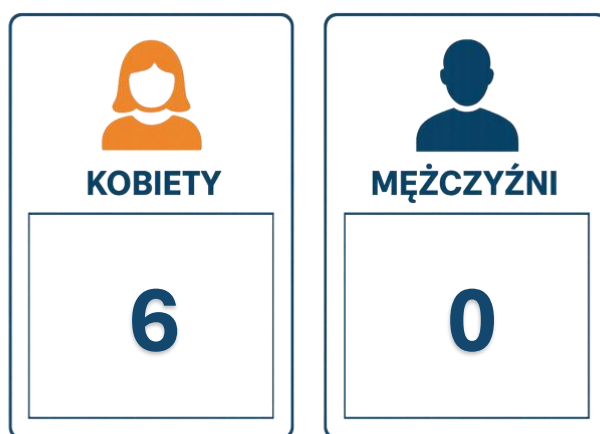
BADANA GRUPA

W badaniu pracowników instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk wzięło udział 6 kobiet. Wskazuje to na wyraźną feminizację sektora pomocy społecznej w gminie, co jest zgodne z ogólnopolską tendencją, gdzie zawody związane z pracą socjalną, wsparciem i opieką są podejmowane głównie przez kobiety.

Wśród badanych osoby reprezentujące instytucje pomocowe w Gminie Pasłęk charakteryzują się relatywnie wysokim poziomem wykształcenia. Struktura respondentów jest równomierna – 50% posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące, a pozostałe 50% wykształcenie wyższe.

Taki profil wykształcenia wskazuje, że kadra instytucji pomocowych tworzy grupę o solidnym przygotowaniu merytorycznym. Równowaga między osobami z wykształceniem średnim a wyższym może sprzyjać łączeniu wiedzy teoretycznej ze znajomością praktycznych aspektów pracy z klientami pomocy społecznej, co w konsekwencji wpływa na jakość realizowanych zadań oraz efektywność wsparcia udzielanego mieszkańcom gminy.

PŁEĆ BADANYCH PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH

PROBLEMY SPOŁECZNE LOKALNEGO ŚRODOWISKA W OPINII BADANYCH

W ocenie pracowników instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk najistotniejszym problemem lokalnego środowiska jest bezrobocie, które aż 83% respondentów oceniło jako bardzo lub raczej istotne. Na drugim miejscu znalazły się bieda i ubóstwo, uznane za ważne przez 66% badanych, choć jednocześnie stosunkowo wysoki odsetek wskazań (34%) sugeruje, że część pracowników nie postrzega tego problemu jako kluczowego. Wysoko oceniono również znaczenie słabo rozwiniętej komunikacji zbiorowej – zarówno w samej gminie, jak i w relacjach z sąsiednimi jednostkami terytorialnymi – po 83% odpowiedzi plasuje ten obszar wśród głównych utrudnień wpływających na mobilność mieszkańców i dostęp do usług.

Za istotne wyzwanie uznano także problem przestępczości, który w 83% przypadków został określony jako bardzo lub raczej istotny. Z kolei zły stan dróg uzyskał 83% wskazań w dwóch najwyższych kategoriach oceny, co potwierdza znaczenie infrastruktury technicznej dla jakości życia mieszkańców. Dużym problemem, zdaniem respondentów, jest również praca bez ubezpieczenia społecznego – wszyscy badani ocenili ją jako istotną, co wskazuje na postrzeganie szarej strefy jako realnego zagrożenia dla bezpieczeństwa socjalnego.

Wyraźnie dostrzegane są także kwestie społeczne związane z marginalizacją grup wrażliwych. Wykluczenie społeczne osób starszych i osób z niepełnosprawnościami zostało uznane za problem przez 100% respondentów, przy czym w obu przypadkach dominowała odpowiedź „bardzo istotny”. Podobnie bezdomność, choć częściej oceniana jako problem średni, została w połowie przypadków wskazana jako bardzo istotna.

Z kolei kwestie związane z ochroną środowiska – takie jak zanieczyszczenie krajobrazu, wód czy powietrza – okazały się zdecydowanie mniej jednoznaczne. Opinie pracowników były rozproszone, co sugeruje brak wyraźnego konsensusu co do skali tych problemów. Podobnie ambiwalentnie oceniono brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami, gdzie połowa respondentów uznała problem za istotny, a pozostałe odpowiedzi wskazywały na jego znikomą wagę.

Najmniej istotne w ocenie pracowników okazały się nieodpowiednie godziny pracy urzędów, zła organizacja gospodarki odpadami oraz brak parkingów w mieście – w każdym z tych obszarów dominowały odpowiedzi sugerujące niewielkie znaczenie problemu. Wyniki te

pokazują, że pracownicy instytucji pomocowych koncentrują swoją uwagę przede wszystkim na kwestiach społeczno-ekonomicznych i systemowych, a nie na problemach organizacyjnych czy infrastrukturalnych drugiego rzędu.

Oceny pracowników wskazują, że polityka społeczna w Gminie Pasłęk powinna skupiać się przede wszystkim na działaniach ograniczających bezrobocie, przeciwdziałających ubóstwu, wzmacniających system transportu publicznego oraz na inicjatywach wspierających osoby starsze, niepełnosprawne i osoby pracujące poza systemem zabezpieczenia społecznego.

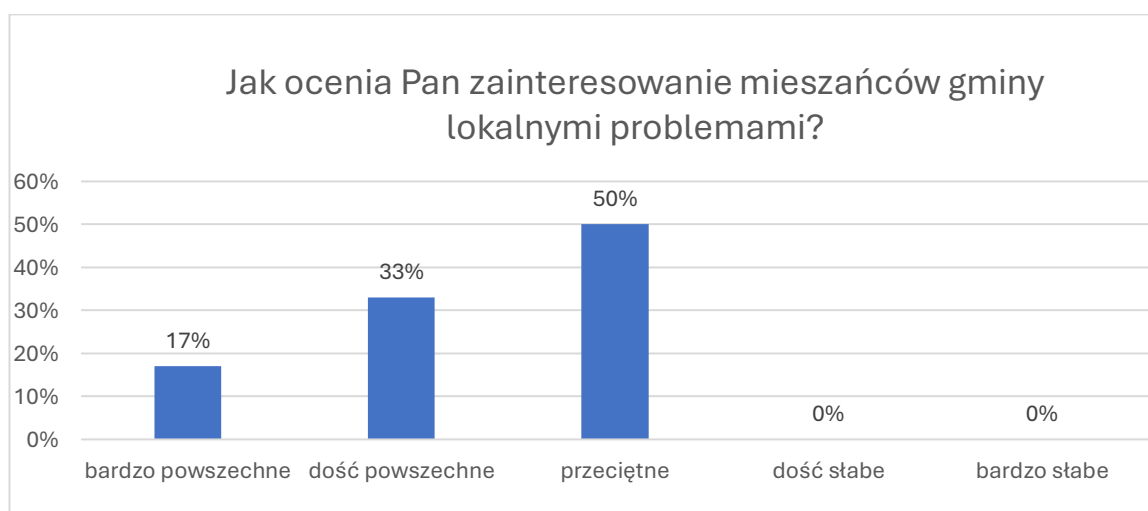
TABELA: OCENA ISTOTNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH PROBLEMÓW W LOKALNYM ŚRODOWISKU

	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Bieda, ubóstwo	33%	33%	34%	0%
Bezrobocie	66%	17%	17%	0%
Bezdomność	50%	33%	0%	17%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej w gminie	33%	50%	17%	0%
Słabo rozwinięta sieć komunikacji zbiorowej z sąsiednimi gminami	33%	50%	17%	0%
Wzrost przestępczości	17%	66%	17%	0%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)/wody	17%	33%	33%	17%
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	17%	33%	33%	17%
Wykluczenie społeczne osób starszych	67%	33%	0%	0%
Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych	67%	33%	0%	0%
Brak parkingów w mieście	17%	50%	33%	0%
Zły stan dróg	50%	33%	17%	0%
Nieodpowiednie godziny pracy urzędów dla osób pracujących	0%	33%	34%	33%
Zła organizacja gospodarki odpadami	0%	33%	17%	50%
Praca bez ubezpieczenia społecznego („na czarno”)	67%	33%	0%	0%
Brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami	0%	50%	17%	33%

Wyniki badania przeprowadzonego wśród pracowników instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk wskazują, że zainteresowanie mieszkańców lokalnymi problemami oceniane jest przede wszystkim jako przeciętne – takiej odpowiedzi udzieliło 50% respondentów. Kolejna duża grupa, stanowiąca 33% badanych, uznała, że zainteresowanie to jest dosyć powszechne, co sugeruje umiarkowaną, choć zauważalną aktywność społeczną w zakresie spraw dotyczących gminy.

Jednocześnie 17% ankietowanych określiło zaangażowanie mieszkańców jako bardzo powszechne, co może wskazywać na istnienie części społeczności szczególnie świadomej i aktywnej w obszarze lokalnych problemów. Warto zauważyć, że nikt nie ocenił poziomu zainteresowania jako słabego lub bardzo słabego, co oznacza, że pracownicy instytucji pomocowych nie dostrzegają wśród mieszkańców całkowitej obojętności wobec spraw społecznych.

Uzyskane wyniki pokazują, że mieszkańcy dostrzegają i podejmują tematy istotne dla funkcjonowania gminy, choć ich aktywność nie ma jeszcze charakteru masowego. Może to świadczyć o potrzebie dalszego rozwijania narzędzi partycypacji społecznej, skuteczniejszej komunikacji z mieszkańcami oraz tworzenia przestrzeni, w których mogliby oni realnie współdecydować i współuczestniczyć w działaniach na rzecz lokalnej społeczności.

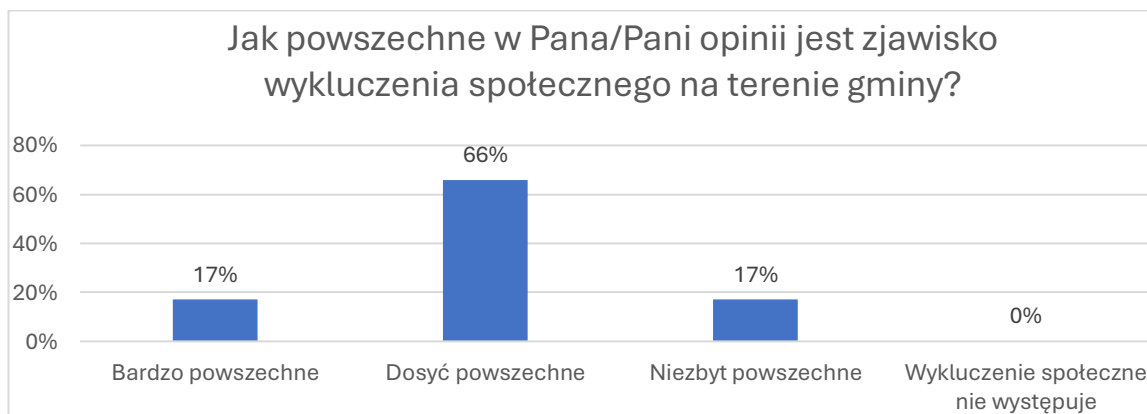

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

W opinii pracowników instytucji pomocowych zjawisko wykluczenia społecznego w Gminie Pasłęk jest obecne i zauważalne, choć najczęściej określane jako umiarkowanie powszechne. Aż 66% respondentów uznało, że wykluczenie jest dosyć powszechne, natomiast po 17% oceniło je jako bardzo powszechne lub niezbyt powszechne. Żaden z badanych nie stwierdził, że problem ten w ogóle nie występuje.

Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że osoby pracujące na co dzień z mieszkańcami dostrzegają realne zagrożenie marginalizacją określonych grup społecznych, jednak nie oceniają skali zjawiska jako skrajnie nasilonej. Wykluczenie społeczne nie jest postrzegane jako problem dominujący, lecz jako obecny i wymagający działań systemowych, profilaktycznych i integracyjnych.

Opinie pracowników instytucji pomocowych potwierdzają, że mimo funkcjonowania mechanizmów wsparcia w gminie, istnieje potrzeba dalszego wzmacniania działań na rzecz przeciwdziałania izolacji i marginalizacji osób najbardziej narażonych na wykluczenie.

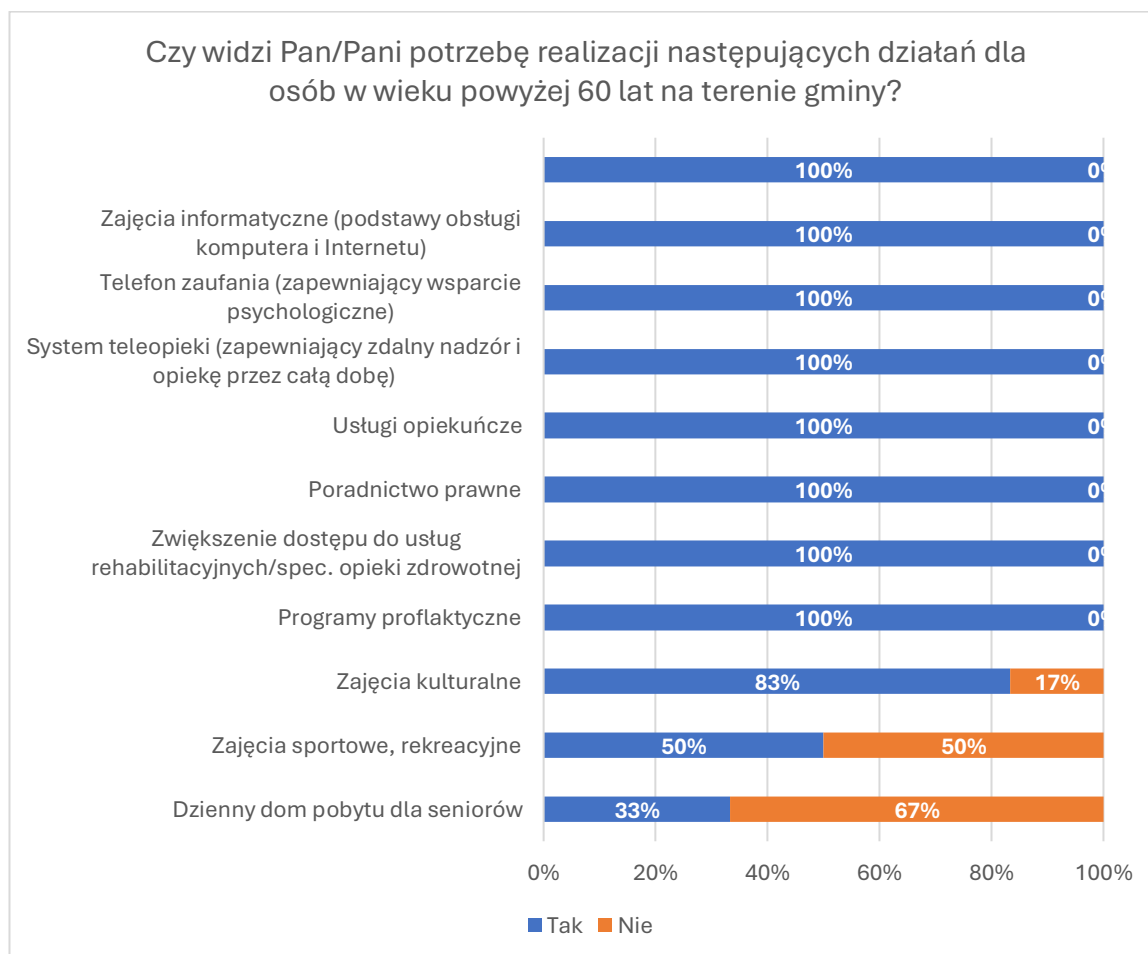

Pracownicy instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk niemal jednogłośnie dostrzegają potrzebę rozwijania usług skierowanych do osób w wieku powyżej 60 lat. Wszystkie osoby biorące udział w badaniu (100%) wskazały na konieczność realizacji zajęć informatycznych dla seniorów, telefonu zaufania zapewniającego wsparcie psychologiczne, systemu teleopieki, usług opiekuńczych, poradnictwa prawnego, zwiększenia dostępu do usług rehabilitacyjnych i specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz programów profilaktycznych. Tak wysoki poziom

zgodności pokazuje, że działania zdrowotne, opiekuńcze, profilaktyczne i edukacyjne są postrzegane jako absolutnie kluczowe w polityce senioralnej gminy.

Nieco mniejsze, choć wciąż znaczące poparcie uzyskały zajęcia kulturalne – potrzebę ich realizacji dostrzega 83% badanych. Jeszcze niżej oceniono zasadność organizowania zajęć sportowych i rekreacyjnych, które wskazała połowa respondentów (50%). Najmniej osób – 33% – uważa za potrzebne funkcjonowanie dziennego domu pobytu dla seniorów, co może sugerować, że preferowane są rozwiązania oparte na usługach środowiskowych, wsparciu w miejscu zamieszkania oraz aktywności lokalnej, a nie na formach opieki instytucjonalnej.

Uzyskane wyniki wskazują, że w ocenie pracowników instytucji pomocowych priorytetem jest rozszerzenie dostępu do usług zdrowotnych, opiekuńczych i profilaktycznych, uzupełnionych o działania kulturalne i edukacyjne. Rozwiązania infrastrukturalne, takie jak dzienny dom pobytu, postrzegane są jako mniej pilne i wymagające dalszej dyskusji oraz analizy potrzeb seniorów.

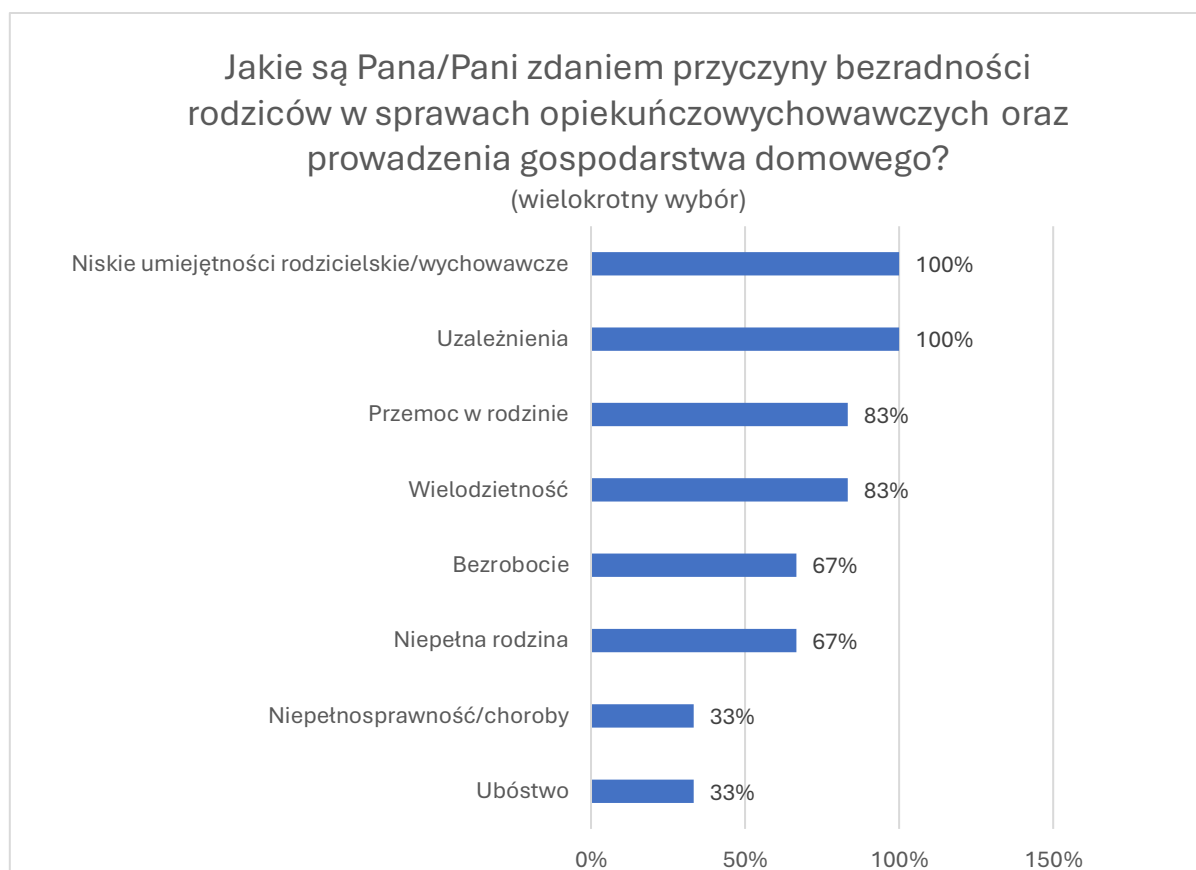
TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE RODZIN

W ocenie pracowników instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk za najważniejsze przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego uznano niskie umiejętności rodzicielskie i wychowawcze oraz uzależnienia – oba czynniki zostały wskazane przez 100% badanych. Tak wysoki poziom zgodności świadczy o przekonaniu, że trudności rodzin najczęściej wynikają z braku kompetencji opiekuńczych oraz problemów związanych z nałogami, które destabilizują funkcjonowanie całego systemu rodzinnego.

Na kolejnych miejscach znalazły się przemoc w rodzinie oraz wielodzietność – po 83% wskazań. Wyniki te pokazują, że pracownicy dostrzegają znaczący wpływ konfliktów i przemocy domowej na kondycję opiekuńczą rodziny, a także wskazują na to, że większa liczba dzieci może potęgować trudności wychowawcze, zwłaszcza jeśli nakładają się na inne problemy społeczne.

Bezrobocie i niepełna rodzina zostały wymienione przez 67% respondentów, co potwierdza, że trudności ekonomiczne oraz brak pełnej struktury rodzinnej stanowią istotne, choć mniej dominujące czynniki wpływające na bezradność rodziców. Z kolei niepełnosprawność i choroby oraz ubóstwo wskazało po 33% badanych, co sugeruje, że problemy zdrowotne i materialne są zauważalne, ale rzadziej uznawane za podstawowe źródło trudności wychowawczych.

Struktura odpowiedzi pokazuje jednoznacznie, że pracownicy instytucji pomocowych największą wagę przypisują deficytom kompetencyjnym rodziców i uzależnieniom, a dopiero w dalszej kolejności czynnikom ekonomicznym i zdrowotnym. Oznacza to, że w opinii profesjonalistów kluczowe dla poprawy funkcjonowania rodzin jest wzmacnianie umiejętności wychowawczych, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wsparcie rodzin w sytuacjach konfliktowych i przemocowych.

W ocenie pracowników instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk największe znaczenie dla poprawy sytuacji rodzin z trudnościami wychowawczymi mają bezpośrednie, specjalistyczne formy wsparcia. Jednomyślnie, przez 100% badanych, wskazano potrzebę wdrożenia pomocy asystenta rodziny lub rodziny wspierającej oraz poradnictwa specjalistycznego – psychologicznego i prawnego. Wynik ten pokazuje, że kluczową rolę w przezwyciężaniu problemów wychowawczych odgrywają systemowe i profesjonalne działania ukierunkowane na kompetencje rodzicielskie, wsparcie emocjonalne oraz pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych.

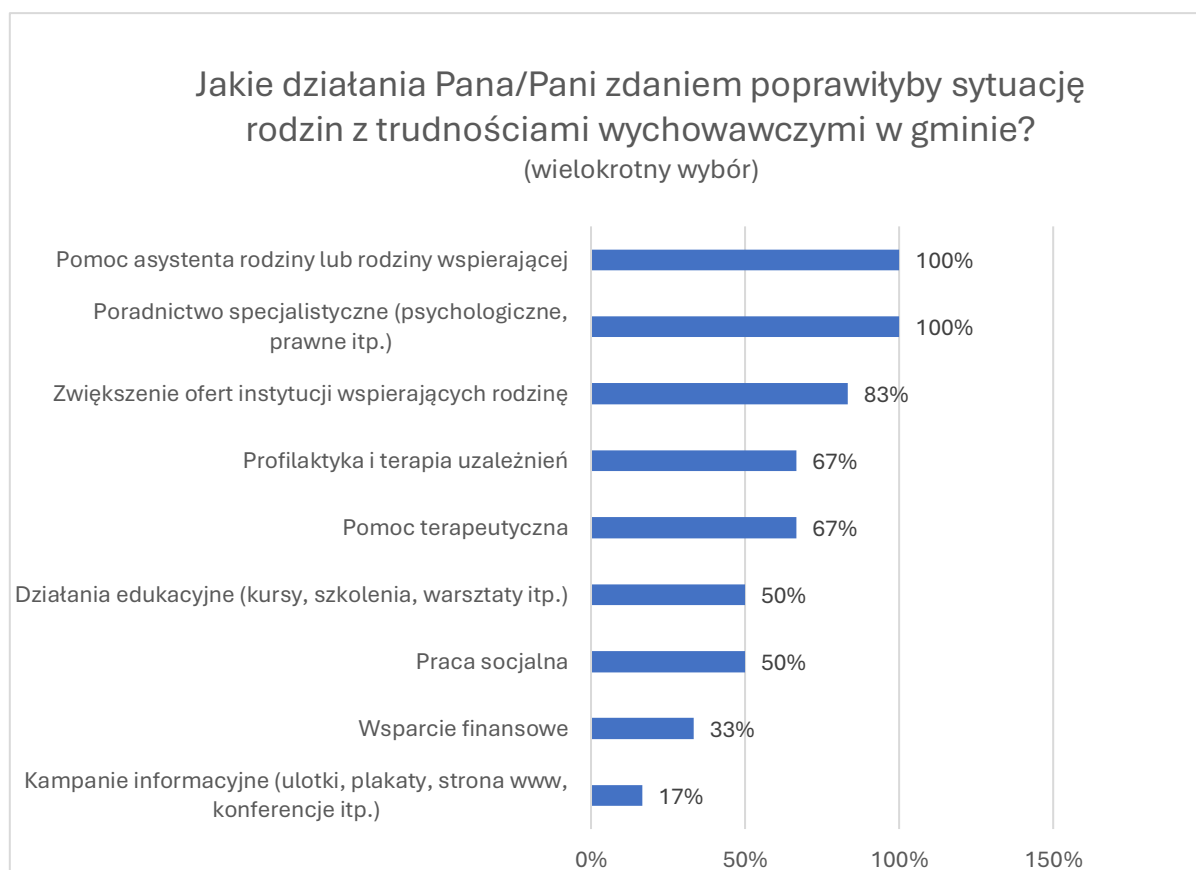
Na drugim miejscu znalazło się zwiększenie oferty instytucji wspierających rodzinę, wskazane przez 83% respondentów, co świadczy o potrzebie rozwijania dostępnych usług i poszerzania przestrzeni wsparcia społecznego. Profilaktyka i terapia uzależnień oraz pomoc terapeutyczna zostały wskazane przez 67% badanych, co potwierdza, że uzależnienia są postrzegane jako jeden z ważniejszych czynników destabilizujących funkcjonowanie rodzin.

Działania edukacyjne – kursy, szkolenia i warsztaty – oraz praca socjalna zostały wskazane przez połowę respondentów (50%), co podkreśla znaczenie budowania kompetencji

wychowawczych i wspierania rodzin poprzez bezpośrednią współpracę z pracownikami socjalnymi.

Relatywnie najmniej znaczenie przypisano wsparciu finansowemu (33%) oraz kampaniom informacyjnym (17%). Wskazuje to, że działania o charakterze jednorazowym lub oświatowym postrzegane są jako uzupełniające i niewystarczające wobec potrzeby kompleksowych, długofalowych działań specjalistycznych.

Otrzymane wyniki wyraźnie sugerują, że zdaniem pracowników instytucji pomocowych poprawa sytuacji rodzin w Gminie Pasłęk wymaga przede wszystkim rozbudowy profesjonalnego systemu wsparcia – obejmującego asystenturę, poradnictwo i terapię – a nie działań jedynie doraźnych czy informacyjnych.

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW GMINY

W opinii pracowników instytucji pomocowych w Gminie Pasłęk najskuteczniejszym sposobem zwiększenia aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz ich zainteresowania sprawami lokalnymi jest działalność organizacji zrzeszających osoby zainteresowane sprawami publicznymi – taką możliwość wskazało 83% respondentów. Wynik ten sugeruje, że zorganizowane struktury społeczne mogą pełnić kluczową rolę w pobudzaniu zaangażowania mieszkańców oraz tworzeniu przestrzeni do debaty i współdecydowania.

Na drugim miejscu znalazły się częstsze spotkania i konsultacje mieszkańców z radnymi, wskazane przez 67% badanych. Oznacza to, że bezpośredni kontakt z przedstawicielami władz lokalnych oraz możliwość zadawania pytań i zgłaszania uwag jest postrzegany jako ważny mechanizm zwiększający poczucie wpływu mieszkańców na sprawy gminy.

Coroczne ankiety dotyczące oceny spraw lokalnych, oczekiwań i propozycji zmian oraz wsparcie gminy dla inicjatyw społecznych (np. zespołów artystycznych, grup nieformalnych, kół gospodyń) uzyskały po 50% wskazań. Te działania również wpisują się w potrzebę rozwijania dialogu społecznego oraz wzmacniania oddolnych aktywności mieszkańców.

Mniejsze znaczenie przypisano lepszej promocji projektów obywatelskich – takich jak budżet obywatelski, a także doradztwu prawnemu dla organizacji pozarządowych oraz działalności organizacji zrzeszających przedsiębiorców i rolników – każdy z tych elementów wskazało 33% respondentów. Wynik ten sugeruje, że choć wsparcie formalne i informacyjne jest potrzebne, nie stanowi ono głównego czynnika aktywizującego społeczność.

Uzyskane dane wskazują, że rozwój aktywności obywatelskiej w Gminie Pasłęk wymaga przede wszystkim tworzenia przestrzeni do dialogu i współpracy pomiędzy mieszkańcami a władzami oraz wzmacniania struktur społecznych zdolnych do inicjowania działań oddolnych. Mechanizmy oparte na osobistym kontakcie, wymianie opinii i realnym współudziale w decyzjach są postrzegane jako najbardziej efektywne w budowaniu świadomej i zaangażowanej wspólnoty.

Wśród najpoważniejszych barier ograniczających aktywność obywatelską mieszkańców Gminy Pasłęk zdecydowanie najczęściej wskazywano brak wiary mieszkańców, że można coś zmienić oddolnymi inicjatywami – czynnik ten pojawił się w odpowiedziach 83% respondentów. Tak wysoki wynik świadczy o niskim poczuciu sprawczości społecznej i przekonaniu, że działania obywatelskie nie przekładają się na realne efekty.

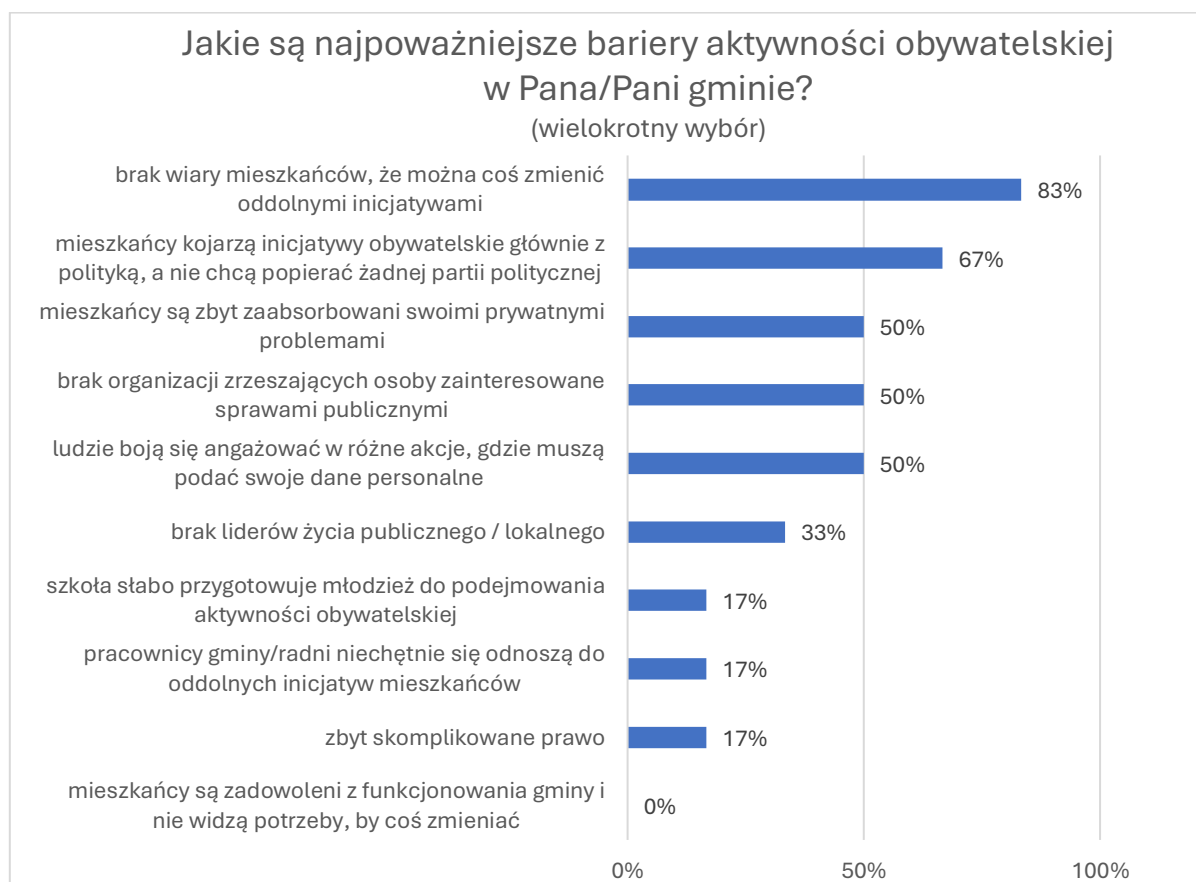
Drugą istotną przeszkodą jest utożsamianie inicjatyw obywatelskich głównie z polityką i brak chęci angażowania się w działania kojarzone z partiami politycznymi – wskazało na to 67% badanych. Wynik ten potwierdza, że aktywność społeczna w gminie często postrzegana jest przez pryzmat rywalizacji politycznej, co zniechęca mieszkańców do uczestnictwa.

Kolejne bariery, które uzyskały po 50% wskazań, dotyczą zbytniego zaabsorbowania mieszkańców własnymi problemami, braku organizacji zraszających osoby zainteresowane sprawami publicznymi oraz strachu przed podawaniem danych osobowych podczas angażowania się w różne akcje. Te odpowiedzi pokazują zarówno deficyty infrastruktury społecznej, jak i obawy dotyczące bezpieczeństwa oraz formalności związanych z uczestnictwem.

Istotnym problemem pozostaje również brak liderów życia publicznego – wskazany przez 33% respondentów. Oznacza to, że w gminie brakuje osób, które mogłyby inspirować, integrować społeczność i inicjować działania obywatelskie.

Pozostałe przeszkody uzyskały po 17% wskazań i obejmują m.in. niewystarczające przygotowanie młodzieży do aktywności obywatelskiej, niechętnie podejście przedstawicieli gminy do oddolnych inicjatyw, zbyt skomplikowane prawo oraz ogólne trudności proceduralne. Co ważne, nikt nie wskazał, że mieszkańcy są zbyt zadowoleni z funkcjonowania gminy, aby widzieć potrzebę zmian, co jednoznacznie obala tezę o braku aktywności wynikającym z pełnej satysfakcji z działań władz.

Uzyskane wyniki ukazują, że głównym wyzwaniem jest niska wiara mieszkańców w sens zaangażowania, połączona z brakiem struktur i liderów, którzy mogliby poprowadzić działania społeczne. Wzmocnienie lokalnego przywództwa, rozwój organizacji społecznych oraz budowanie przekonania, że inicjatywy obywatelskie mogą przynieść wymierne efekty, wydają się kluczowe dla zwiększenia aktywności mieszkańców gminy.

DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA**BADANA GRUPA**

W badaniu uczestniczyli uczniowie Szkół Podstawowych z terenu Gminy Pasłęk – łącznie 105 osób, w tym 55 dziewczynek i 50 chłopców. Grupa ta odzwierciedlała różnorodność młodych mieszkańców gminy. Dzięki temu możliwe było poznanie zróżnicowanych opinii i doświadczeń dzieci, które na co dzień uczą się i rozwijają w lokalnych placówkach oświatowych.

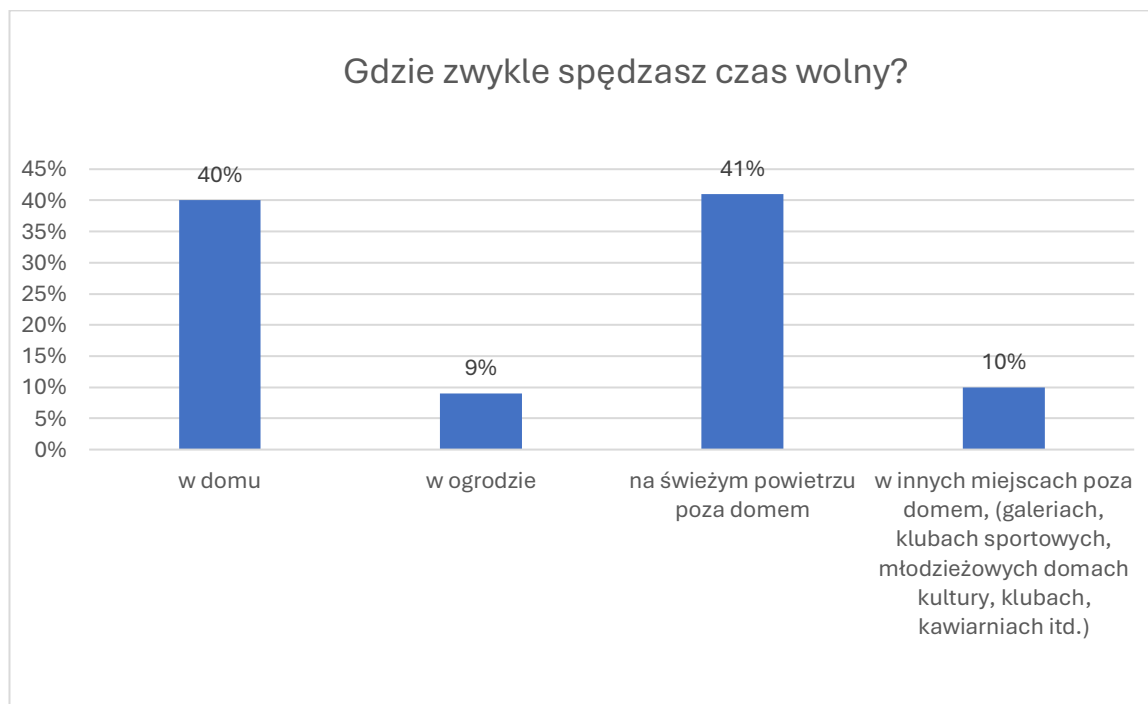
**SZKOŁY PODSTAWOWE -
UCZNIOWIE**

105

Wyniki badania pokazują, że uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Pasłęk najczęściej spędzają wolny czas na świeżym powietrzu poza domem – tę odpowiedź wskazało 41% badanych. Niewiele mniej, bo 40% uczniów, deklaruje, że wolne chwile spędza w domu, co oznacza, że zarówno przestrzeń prywatna, jak i otoczenie miejsca zamieszkania odgrywają kluczową rolę w codziennym życiu młodych mieszkańców.

Zdecydowanie mniej popularne są inne formy spędzania czasu wolnego. 10% respondentów wybiera miejsca poza domem, takie jak galerie handlowe, kluby sportowe, domy kultury czy kawiarnie, co świadczy o tym, że tylko niewielka część dzieci i młodzieży korzysta z bardziej urozmaiconej oferty lokalnej. Najrzadziej wskazywana była aktywność w ogrodzie – zadeklarowało ją jedynie 9% uczniów, co może wynikać z ograniczonego dostępu do przydomowych terenów rekreacyjnych lub mniejszego zainteresowania tą formą wypoczynku.

Uzyskane dane sugerują, że mimo pewnej aktywności na świeżym powietrzu, oferta miejsc dedykowanych młodzieży poza domem nie odgrywa dużej roli w ich codziennym funkcjonowaniu. Wskazuje to na potrzebę dalszego rozwijania przestrzeni i inicjatyw skierowanych do młodych mieszkańców, które mogłyby zachęcić ich do częstszej aktywności poza środowiskiem domowym.

Wyniki badania pokazują, że uczniowie szkół podstawowych w Gminie Pasłęk zdecydowanie najczęściej spędzają wolny czas z kolegami i koleżankami z klasy lub szkoły – wskazało na to 37% respondentów. Relacje szkolne pełnią więc kluczową rolę w życiu społecznym młodych mieszkańców i stanowią główne źródło kontaktów rówieśniczych także poza zajęciami lekcyjnymi.

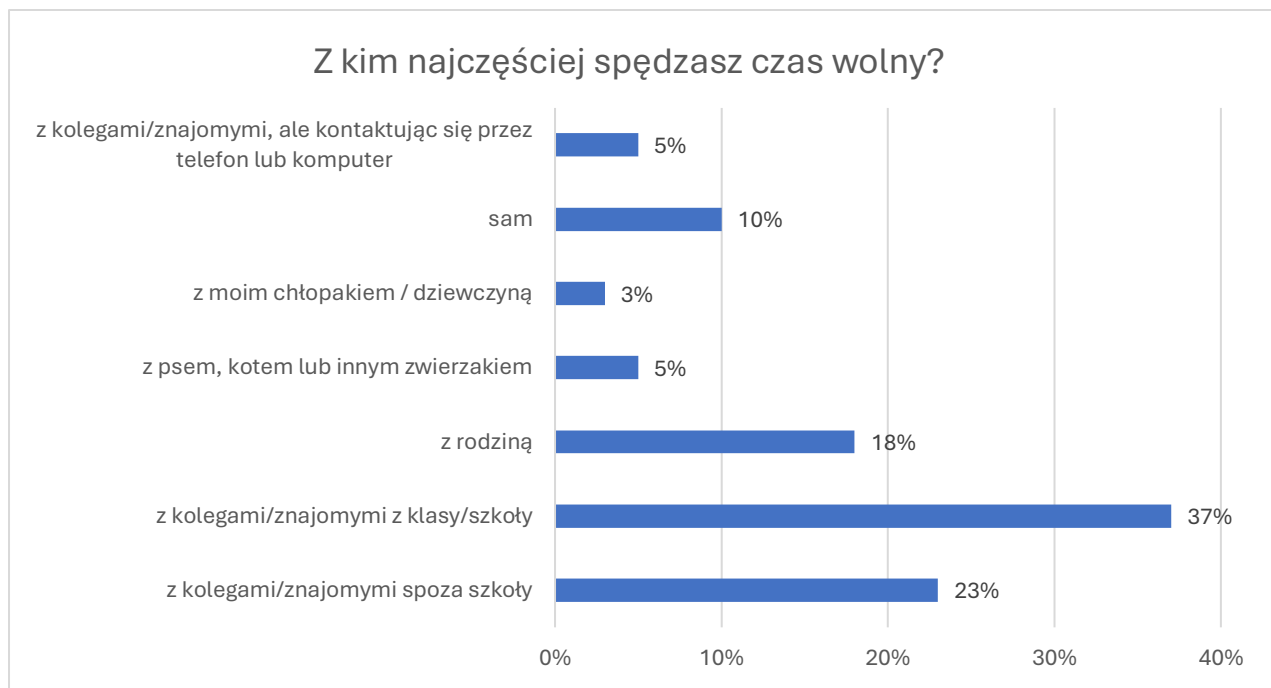
Drugą najliczniejszą grupę stanowią uczniowie spędzający wolny czas z kolegami lub znajomymi spoza szkoły (23%). Oznacza to, że część dzieci buduje relacje także poza środowiskiem szkolnym, co może wynikać z udziału w zajęciach dodatkowych, przynależności do grup nieformalnych lub zamieszkania w tej samej okolicy.

Stosunkowo istotną formą spędzania czasu wolnego pozostaje również kontakt z rodziną – wskazało go 18% ankietowanych. Wynik ten sugeruje, że choć relacje rówieśnicze dominują, część uczniów wciąż realizuje potrzeby społeczne w gronie najbliższych.

10% badanych przyznało, że spędza czas wolny samotnie, co może świadczyć o preferencjach indywidualnych, braku towarzystwa lub ograniczonej dostępności atrakcyjnych miejsc spotkań. Po 5% uczniów deklaruje, że czas spędza z psem, kotem lub innym zwierzęciem albo że utrzymuje kontakty towarzyskie głównie poprzez telefon lub komputer. Wyniki te pokazują, że kontakt cyfrowy nie jest dominującą formą aktywności społecznej w tej grupie wiekowej.

Najrzadziej wskazywaną odpowiedzią było spędzanie wolnego czasu z chłopakiem lub dziewczyną (3%), co jest naturalne, biorąc pod uwagę wiek respondentów.

Struktura odpowiedzi jednoznacznie potwierdza, że rówieśnicy – przede wszystkim koledzy i koleżanki ze szkoły – odgrywają najważniejszą rolę w życiu społecznym uczniów, natomiast więzi rodzinne, kontakty poza szkołą czy samotne formy spędzania czasu mają mniejsze znaczenie. Wyniki te mogą stanowić istotną wskazówkę przy planowaniu działań adresowanych do dzieci i młodzieży, zwłaszcza w obszarze edukacji, animacji czasu wolnego i budowania lokalnej oferty integracyjnej.

Wyniki badania dotyczące sposobów spędzania wolnego czasu przez uczniów szkół podstawowych z Gminy Pasłęk wskazują, że najważniejszą formą aktywności pozaszkolnej są bezpośrednie kontakty rówieśnicze. Aż 30% badanych deklaruje, że spotyka się ze znajomymi, co potwierdza, iż relacje społeczne stanowią główny element codziennego funkcjonowania młodych mieszkańców gminy.

Drugą grupę najczęściej wybieranych aktywności stanowią czynności związane z kulturą cyfrową oraz indywidualnym odpoczynkiem. Po 10% uczniów wskazało na uprawianie sportu, słuchanie muzyki, korzystanie z Internetu, granie na komputerze oraz rozwijanie własnych hobby. Pokazuje to, że wolny czas młodzieży łączy zarówno elementy aktywności fizycznej, jak i rozrywki multimedialnej.

Nieco mniej uczniów (9%) spędza czas, grając na telefonie, a 6% komunikuje się z innymi poprzez rozmowy telefoniczne lub SMS-y. Wyniki te potwierdzają, że choć technologie mobilne są obecne w życiu młodych ludzi, to nie zastępują one całkowicie kontaktów bezpośrednich.

Najrzadziej wybierane formy spędzania wolnego czasu to oglądanie telewizji i czytanie książek – po 3% wskazań – oraz czytanie czasopism (1%). Taki rozkład odpowiedzi wskazuje, że tradycyjne formy spędzania czasu mają marginalne znaczenie, a młodzież w zdecydowanej większości preferuje aktywności interaktywne, dynamiczne i związane z mediami cyfrowymi.

Ogółem wyniki pokazują wyraźną przewagę działań społecznych i multimedialnych nad formami wymagającymi dłuższej koncentracji lub biernej konsumpcji treści. Może to sugerować potrzebę rozwijania atrakcyjnych i angażujących ofert edukacyjnych, sportowych i kulturalnych, które stanowiłyby alternatywę dla spędzania czasu w świecie cyfrowym oraz sprzyjałyby rozwijaniu bardziej zróżnicowanych zainteresowań.

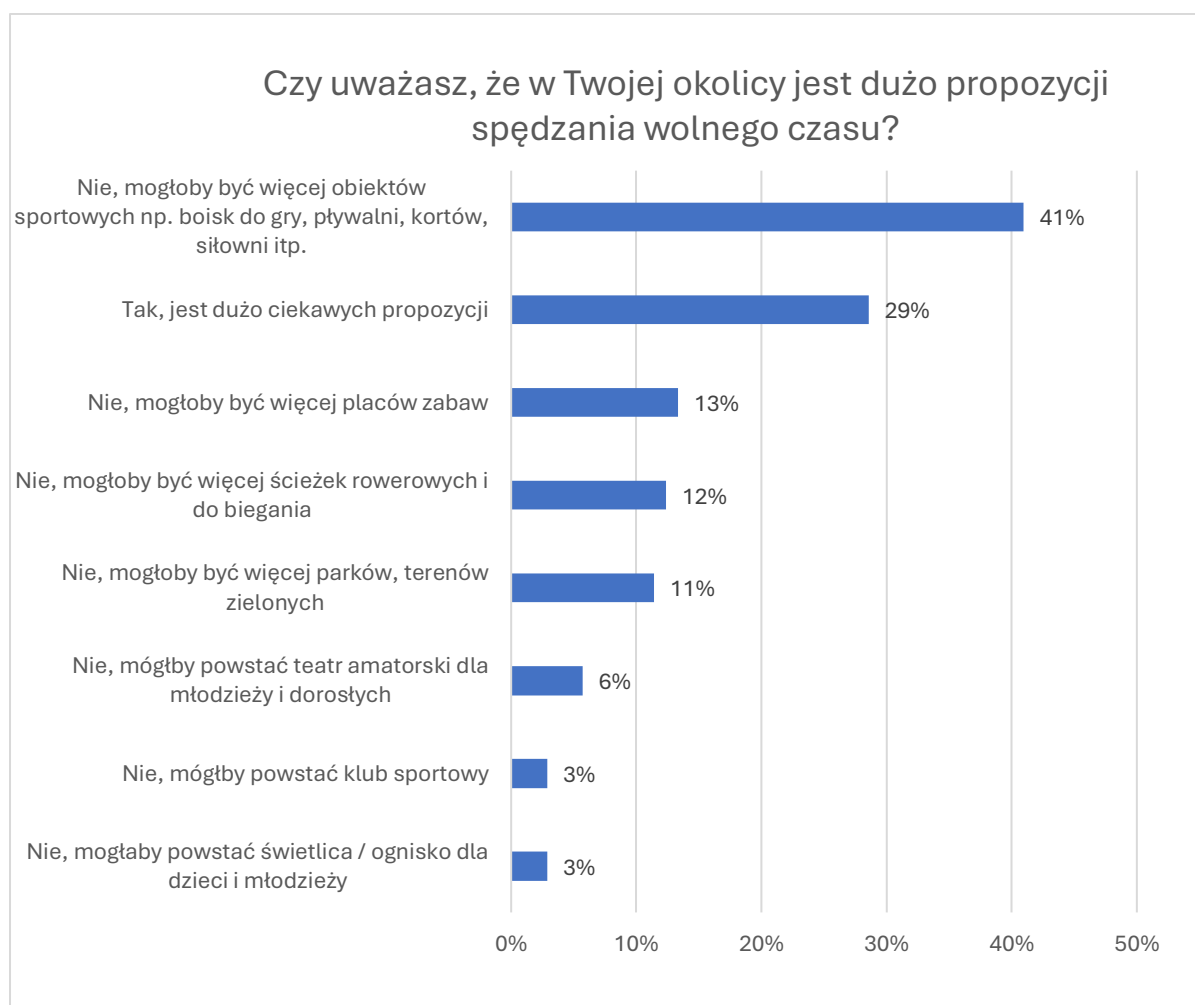
W opiniach uczniów szkół podstawowych z Gminy Pasłęk kwestia dostępności propozycji spędzania wolnego czasu budzi duże zróżnicowanie. Najwięcej badanych, bo 41%, uważa, że w ich okolicy mogłoby powstać więcej obiektów sportowych, takich jak boiska, pływalnie, korty czy siłownie. Wynik ten jasno sugeruje, że młodzież oczekuje rozbudowy infrastruktury sportowej i większych możliwości aktywnego wypoczynku.

Niemal jedna trzecia respondentów (29%) stwierdziła, że obecna oferta spędzania czasu wolnego jest wystarczająca i atrakcyjna. Oznacza to, że część młodych mieszkańców pozytywnie ocenia dostępne formy aktywności, choć ich głosy nie przeważają.

Pozostali uczniowie wskazują konkretne braki w lokalnej przestrzeni rekreacyjnej. 13% uważa, że powinno powstać więcej placów zabaw, 12% zgłasza potrzebę rozwoju ścieżek rowerowych i tras biegowych, a 11% zwraca uwagę na niedostatek parków i terenów zielonych. Są to odpowiedzi, które podkreślają znaczenie bezpiecznych, dostępnych i atrakcyjnych miejsc do aktywności na świeżym powietrzu.

Niewielka grupa badanych dostrzega potrzebę rozwoju działalności kulturalnej i społecznej – 6% chciałoby, aby w gminie powstał teatr amatorski, natomiast po 3% ankietowanych wskazało na możliwość utworzenia klubu sportowego lub świetlicy/ogniska dla dzieci i młodzieży.

Zestawienie tych wyników pokazuje, że choć część uczniów jest zadowolona z istniejących propozycji, to dominują opinie wskazujące na potrzebę rozwijania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz terenów zielonych. Można więc wnioskować, że młodzi mieszkańcy oczekują przede wszystkim inwestycji w przestrzeń publiczną sprzyjającą aktywnemu i zdrowemu sposobowi spędzania czasu wolnego.

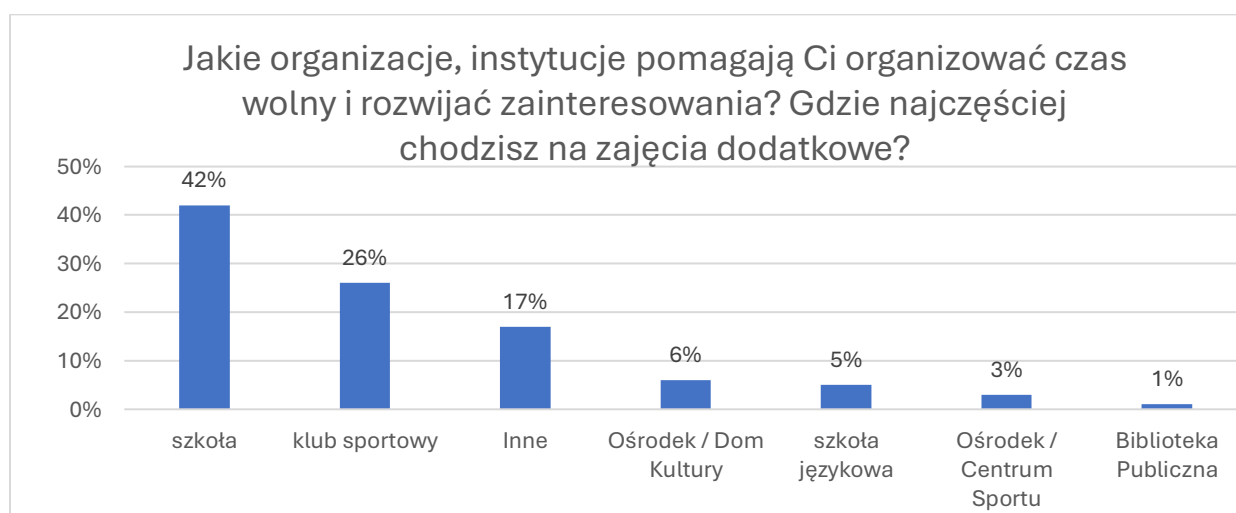

Wyniki badania pokazują, że zdecydowanie najważniejszą rolę w organizowaniu czasu wolnego i rozwijaniu zainteresowań uczniów pełni szkoła – 42% ankietowanych właśnie tam najczęściej uczestniczy w zajęciach dodatkowych. Na drugim miejscu znalazły się kluby sportowe, które wskazało 26% badanych. Sport okazuje się więc istotnym elementem aktywności pozaszkolnej dzieci i młodzieży.

Kolejna grupa respondentów (17%) korzysta z innych form spędzania czasu wolnego, niezwiązanych z lokalnymi instytucjami – mogą to być zajęcia prywatne, inicjatywy nieformalne lub aktywności organizowane we własnym zakresie. Znacznie mniej uczniów wskazało ośrodek kultury (6%) czy szkołę językową (5%), co sugeruje, że tego typu oferta jest mniej popularna lub ma ograniczony zasięg.

Najrzadziej wybierane są ośrodek lub centrum sportu (3%) oraz biblioteka publiczna (1%). Tak niski poziom wskazań może wynikać z niewystarczająco atrakcyjnej oferty, braku informacji o dostępnych zajęciach lub ograniczonej dostępności tych miejsc dla najmłodszych mieszkańców.

Zestawienie wyników pokazuje, że to szkoła i kluby sportowe odgrywają kluczową rolę w życiu pozaszkolnym uczniów, podczas gdy instytucje kultury i biblioteki pozostają na marginesie aktywności młodzieży. Może to stanowić sygnał do wzmocnienia ich oferty i promocji, aby stały się bardziej widoczne i atrakcyjne dla młodych mieszkańców gminy.

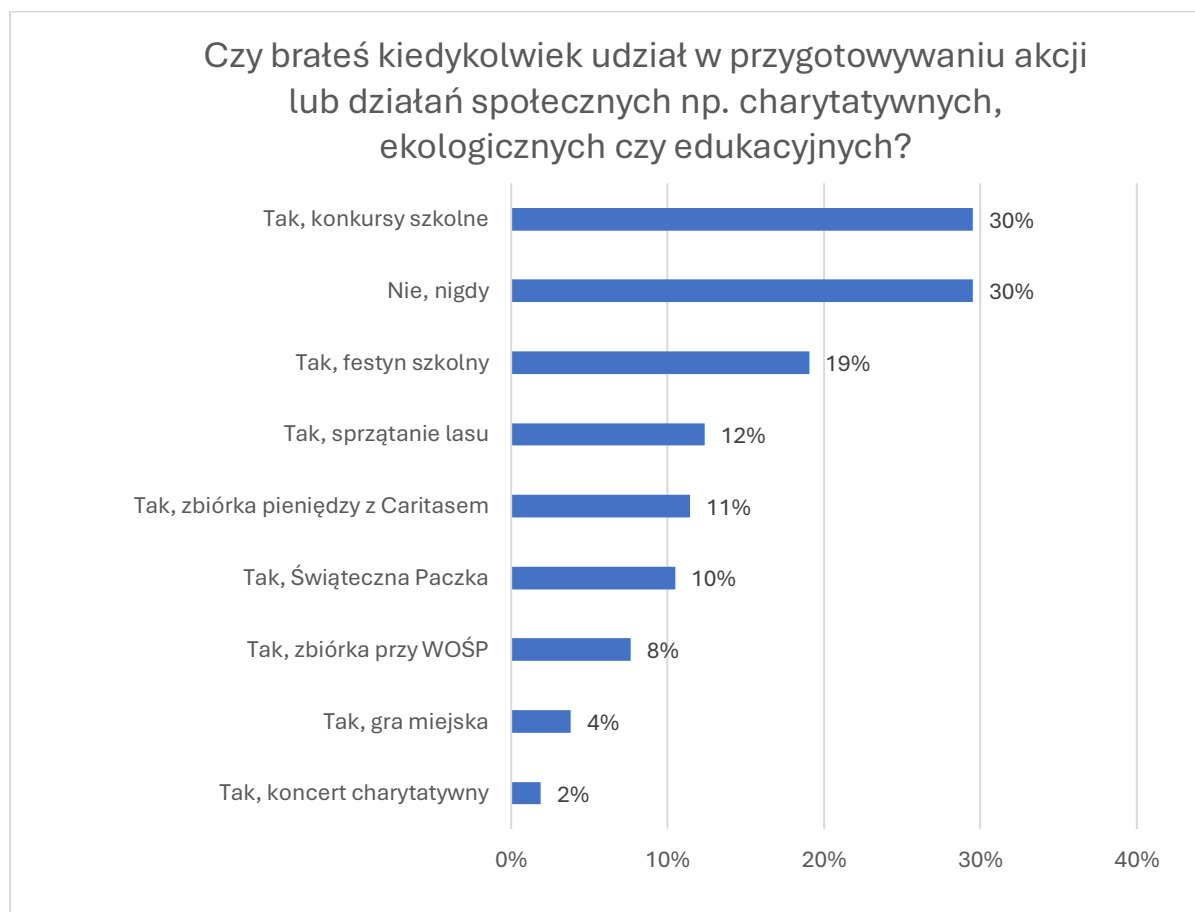

Wyniki badania pokazują, że zaangażowanie uczniów szkół podstawowych z Gminy Pasłęk w działania społeczne jest zróżnicowane, ale znacząca część młodych osób ma już doświadczenie w tego typu aktywnościach. Najczęściej uczniowie brali udział w konkursach

szkolnych oraz festynach – każdą z tych form zaangażowania wskazało po 30% badanych. Są to inicjatywy organizowane w naturalnym środowisku uczniów, więc ich wysoka popularność nie zaskakuje.

W dalszej kolejności pojawiają się akcje ekologiczne, takie jak sprzątanie lasu, w których uczestniczyło 12% ankietowanych. Nieco mniejszą skalę miały działania charytatywne, takie jak zbiórki pieniędzy z Caritasem (11%), akcja Świąteczna Paczka (10%) czy wsparcie WOŚP (8%). Aktywności wymagające większego zaangażowania lub kompetencji, takie jak gra miejska (4%) czy koncert charytatywny (2%), były wybierane sporadycznie.

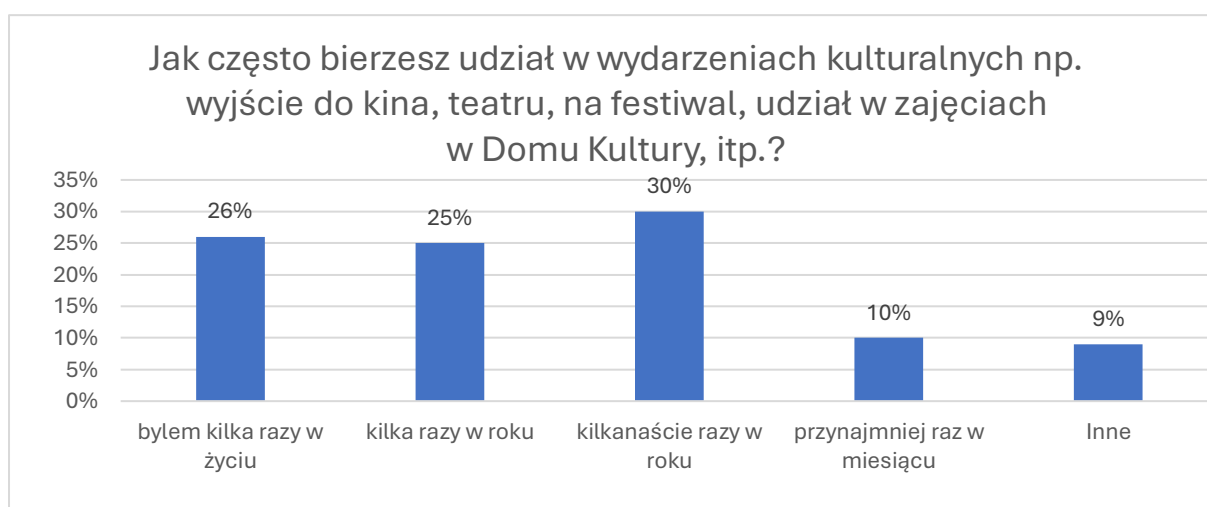
Warto zwrócić uwagę, że aż 30% uczniów nigdy nie uczestniczyło w żadnej akcji społecznej. Może to oznaczać, że część uczniów nie ma dostępu do informacji o takich inicjatywach, nie czuje potrzeby angażowania się lub nie widzi korzyści płynących z udziału w wolontariacie i działaniach społecznych.

Uczniowie szkół podstawowych z Gminy Pasłęk uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych raczej okazjonalnie. Najwięcej badanych, bo 30%, zadeklarowało udział w tego typu aktywnościach kilkanaście razy w roku, co świadczy o stosunkowo regularnym korzystaniu z oferty kulturalnej.

Niewiele mniej, bo 26%, brało udział w wydarzeniach kulturalnych jedynie kilka razy w życiu, co sugeruje ograniczony kontakt z kulturą poza szkołą lub niewielką motywację do uczestnictwa.

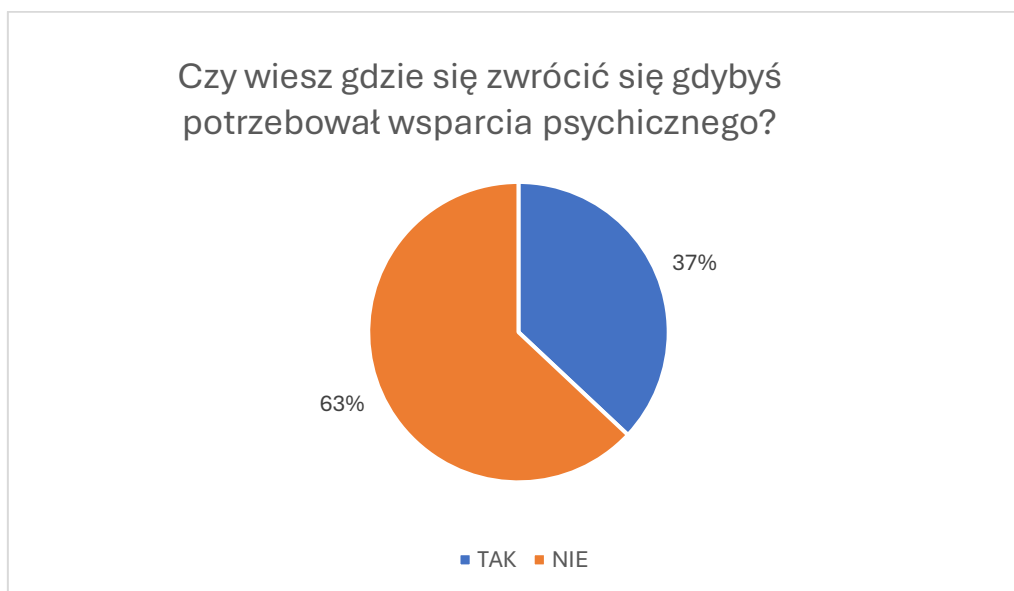
Kolejna grupa, stanowiąca 25% badanych, uczęszcza na wydarzenia kilka razy w roku, traktując je jako sporadyczną formę spędzania czasu wolnego. Zdecydowanie mniej uczniów, jedynie 10%, uczestniczy w takich aktywnościach przynajmniej raz w miesiącu, co pokazuje, że regularne uczestnictwo w kulturze nie jest powszechne. Dodatkowe 9% respondentów wskazało inne odpowiedzi, co może oznaczać niestandardowe formy kontaktu z kulturą lub brak jednoznacznej opinii.

Większość uczniów szkół podstawowych z Gminy Pasłęk nie wie, gdzie mogłaby uzyskać wsparcie psychologiczne w sytuacji potrzeby. Aż 63% respondentów zadeklarowało brak wiedzy na ten temat, natomiast jedynie 37% uczniów wskazało, że zna miejsce lub osobę, do której mogłoby się zwrócić o pomoc.

Taki rozkład odpowiedzi sugeruje, że świadomość dostępnych form wsparcia psychicznego wśród młodych osób jest niewystarczająca. Brak wiedzy o możliwościach uzyskania pomocy może prowadzić do sytuacji, w których uczniowie pozostają bez potrzebnego wsparcia, szczególnie w momentach kryzysowych. Wyniki wskazują więc na konieczność intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych w szkołach, dotyczących funkcjonowania poradni psychologicznych, pedagogów szkolnych, telefonów zaufania czy innych instytucji oferujących pomoc emocjonalną.

Zwiększenie dostępności informacji, a także przełamywanie barier związanych ze wstydem, lękiem czy stereotypami dotyczącymi korzystania z pomocy psychologicznej, mogłoby znacząco poprawić sytuację uczniów i ich gotowość do szukania wsparcia w trudnych momentach.

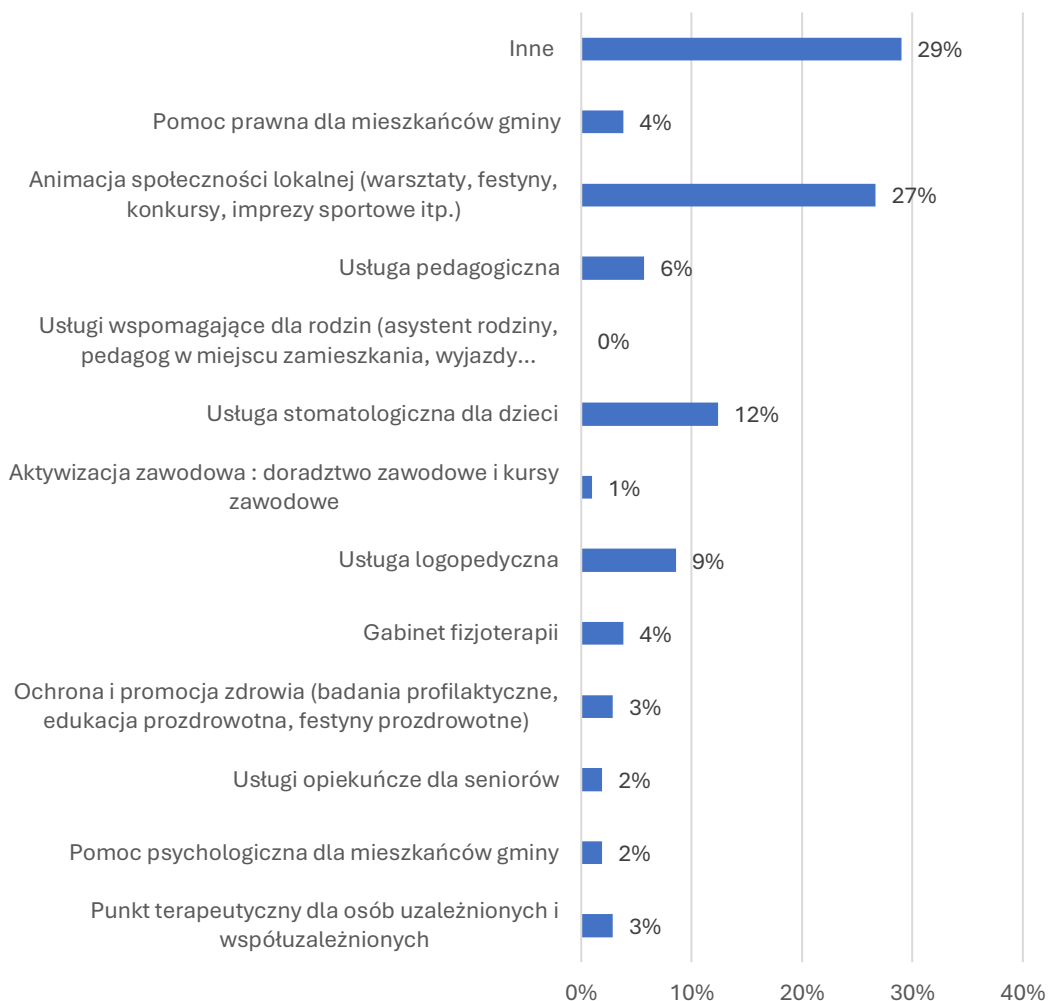

Uczniowie szkół podstawowych z Gminy Pasłęk stosunkowo rzadko korzystają z usług i zajęć organizowanych przez gminę, a jeśli już, to przede wszystkim z tych o charakterze wydarzeń społecznych i rekreacyjnych. Najwięcej respondentów (29%) wskazało odpowiedź „inne”, co sugeruje, że korzystają oni z działań niezwiązanych bezpośrednio z ofertą instytucji publicznych lub mają trudność w ich jednoznacznym przypisaniu do konkretnych usług.

Najbardziej rozpoznawalną i wykorzystywaną formą wsparcia okazała się animacja społeczności lokalnej, obejmująca warsztaty, festyny, konkursy czy imprezy sportowe – brało w nich udział 27% badanych. Jest to obszar, który cieszy się największym zainteresowaniem młodzieży i wydaje się najbardziej widoczny w przestrzeni publicznej.

Kolejne miejsca zajęły usługi specjalistyczne adresowane głównie do dzieci, takie jak opieka stomatologiczna (12%) czy zajęcia logopedyczne (9%). Z usług pedagogicznych korzystało 6% uczniów. Pozostałe formy wsparcia, w tym doradztwo zawodowe, fizjoterapia, działania prozdrowotne czy pomoc psychologiczna, były wskazywane sporadycznie (od 1% do 4%). Żaden uczeń nie korzystał z usług wspomagających rodziny, co wskazuje na ich niewielką dostępność lub brak wiedzy o ich istnieniu.

Z jakich usług, zajęć organizowanych przez gminę korzystałeś/aś?

PODSUMOWANIE

MIESZKAŃCY GMINY PASŁĘK

W badaniu dorosłych mieszkańców wzięło udział 146 osób, głównie kobiet. Próbę tworzą przede wszystkim osoby w wieku 31–50 lat, w większości z wykształceniem średnim lub wyższym, co świadczy o stosunkowo wysokim potencjale edukacyjnym i zawodowym lokalnej społeczności.

Ocena własnej sytuacji życiowej wypada wyraźnie pozytywnie. Większość badanych dobrze lub bardzo dobrze ocenia swoją sytuację materialną, mieszkaniową i rodzinną, a odsetek ocen negatywnych nie przekracza kilku procent. Najślabiej oceniany jest stan zdrowia – choć przeważają opinie dobre, to niemal jedna trzecia mieszkańców wskazuje oceny średnie lub raczej złe, co potwierdza rosnące znaczenie potrzeb zdrowotnych.

Ogólne warunki życia w gminie oceniono dobrze lub bardzo dobrze przez ponad połowę respondentów, kolejne niemal 40 procent określa je jako dostateczne, a tylko nieliczni wystawiają oceny złe. Najlepiej oceniane są obszary edukacji – szczególnie szkolnictwo podstawowe i wychowanie przedszkolne – oraz poziom bezpieczeństwa. Gorzej wypadają: lokalny rynek pracy, dostęp do kultury i rekreacji, działania na rzecz seniorów, a także aktywność społeczna mieszkańców i współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi, które najczęściej określane są jako przeciętne.

Najpoważniejsze deficyty dotyczą opieki zdrowotnej oraz mieszkalnictwa komunalnego. Zdecydowana większość mieszkańców źle ocenia dostęp do podstawowej i zwłaszcza specjalistycznej opieki medycznej, a także możliwość uzyskania mieszkania komunalnego lub socjalnego. Znaczącym problemem jest również transport publiczny – słabo oceniane są zarówno połączenia wewnątrz gminy, jak i z sąsiednimi miejscowościami. Mieszkańcy mocno zwracają uwagę na zły stan dróg, niedostatek parkingów oraz bariery komunikacyjne, co przekłada się na poczucie izolacji i trudności w dostępie do pracy, usług i oferty ponadlokalnej.

W hierarchii problemów społecznych na pierwszych miejscach znajdują się bezrobocie i ubóstwo, a następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia (zwłaszcza alkoholizm), rozpad więzi rodzinnych oraz przemoc domowa. Niżej, ale wciąż istotnie, lokują się długotrwałe choroby, problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa,

bezdomność i niepełnosprawność. Najmniej istotnym problemem w odbiorze mieszkańców jest przestępczość, co potwierdza relatywnie wysokie poczucie bezpieczeństwa.

Mieszkańcy dostrzegają także szerzej rozumiane problemy środowiskowe i infrastrukturalne. Za bardzo lub raczej istotne uznają w większości: zły stan dróg, brak parkingów, słabo rozwiniętą komunikację zbiorową, zanieczyszczenie krajobrazu, wód i powietrza oraz wykluczenie społeczne osób starszych i z niepełnosprawnościami. Rzadziej jako kluczowe wskazywane są bezdomność, organizacja gospodarki odpadami czy brak opieki nad bezdomnymi zwierzętami.

Oczekiwania wobec działań samorządu koncentrują się przede wszystkim na tworzeniu nowych miejsc pracy oraz poprawie dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych i opiekuńczych. Mieszkańcy wskazują także na potrzebę lepszego wykorzystania zasobów lokalowych gminy na cele społeczne, ograniczenia dostępności alkoholu, rozwoju mieszkalnictwa socjalnego i opieki nad małymi dziećmi, a także zapewnienia schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej. Ważne, choć nieco rzadziej wskazywane, są także miejsca spotkań dla seniorów, rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej oraz organizacja prac społecznie użytecznych.

W odniesieniu do wybranych grup mieszkańców ankietowani szczególnie mocno akcentują problemy młodzieży wynikające z zachowań ryzykownych (alkohol, narkotyki i dopalacze, palenie papierosów) oraz brak atrakcyjnych miejsc spotkań. W przypadku osób z niepełnosprawnościami najważniejsze są: brak ofert pracy, bariery architektoniczne, trudności w przemieszczaniu się, słaba dostępność rehabilitacji i ograniczona oferta usług opiekuńczych. W odniesieniu do seniorów dominują problemy samotności, pogarszającego się stanu zdrowia, braku zajęć i kontaktów z rówieśnikami oraz niedostatecznego zakresu usług opiekuńczych. Jednocześnie mieszkańcy bardzo wyraźnie oczekują rozwoju usług dla osób starszych – zwłaszcza rehabilitacji, specjalistycznej opieki zdrowotnej, usług opiekuńczych, zajęć kulturalnych, programów profilaktycznych, zajęć sportowych i rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo (telefon zaufania, teleopieka).

Za grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym mieszkańcy uznają osoby starsze, osoby o niskim statusie materialnym oraz osoby z niepełnosprawnościami, a w dalszej kolejności rodziny uwikłane w uzależnienia, osoby bezdomne i doświadczające przemocy

domowej. Zjawisko wykluczenia oceniane jest jako obecne, raczej dosyć powszechne, choć nie dominujące.

W kontekście systemu pomocy społecznej większość mieszkańców nie korzystała dotychczas z usług GOPS, co potwierdza wizerunek ośrodka jako instytucji raczej interwencyjnej, adresowanej do osób w trudnej sytuacji. Ci, którzy korzystali z jego oferty, najczęściej wskazywali pomoc prawną oraz działania animacyjne, a także wybrane usługi specjalistyczne dla dzieci. Zadowolenie z obsługi jest wysokie, choć nie całkowite. Wśród usług uznawanych za szczególnie potrzebne dominują: stomatologia dla dzieci, pomoc psychologiczna, pomoc prawna, działania prozdrowotne i profilaktyczne, usługi opiekuńcze dla seniorów, terapia uzależnień, rehabilitacja i fizjoterapia oraz różne formy animacji lokalnej i aktywizacji zawodowej.

Jako najważniejsze obszary działań w ramach polityki społecznej mieszkańcy wskazują wspieranie rodziny, przeciwdziałanie bezrobociu, promocję i ochronę zdrowia oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami. Mniejszy, choć wciąż istotny, nacisk kładą na mieszkalnictwo, rozwój edukacji publicznej, kulturę fizyczną i turystykę, ochronę środowiska, kulturę oraz system pieczy zastępczej. Wiedza o miejscach udzielających pomocy jest częściowa – relatywnie lepiej rozpoznawane są formy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i ofiar przemocy domowej, znacznie gorzej dla osób uzależnionych od narkotyków, hazardu i osób bezdomnych.

PRACOWNICY INSTYTUCJI POMOCOWYCH

Kadra instytucji pomocowych to niewielka, żeńska grupa o zrównoważonym poziomie wykształcenia średniego i wyższego. W ich ocenie najważniejszymi problemami gminy są: bezrobocie, bieda i ubóstwo, słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa, praca „na czarno”, zły stan dróg, wzrost przestępczości oraz wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych. Bezdomność również jest dostrzegana, choć nie jako problem powszechny. Kwestie środowiskowe i opieka nad bezdomnymi zwierzętami oceniane są mniej jednoznacznie, a takie problemy jak godziny pracy urzędów, gospodarka odpadami czy brak parkingów postrzegane są jako relatywnie mało istotne.

Pracownicy oceniają zainteresowanie mieszkańców sprawami lokalnymi jako przeciętne lub dosyć powszechne; nie dostrzegają całkowitej bierności. Wykluczenie społeczne określają jako

zjawisko zdecydowanie obecne – najczęściej dosyć powszechne, rzadziej bardzo powszechne. Podkreślają, że wymaga ono systemowych działań integracyjnych i profilaktycznych.

W odniesieniu do seniorów profesjonaliści szeroko wskazują na potrzebę rozwijania usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, poradnictwa prawnego, programów profilaktycznych, wsparcia psychologicznego, teleopieki i zajęć informatycznych. Działania kulturalne i sportowe także są postrzegane jako potrzebne, choć w nieco mniejszym stopniu, natomiast dzienny dom pobytu budzi najwięcej wątpliwości – preferowane są raczej formy wsparcia środowiskowego.

Przyczyny trudności wychowawczych rodzin pracownicy widzą przede wszystkim w niskich umiejętnościach rodzicielskich i uzależnieniach. Duże znaczenie przypisują również przemocy w rodzinie, wielodzietności, bezrobociu i niepełnym rodzinom, a w mniejszym stopniu chorobom, niepełnosprawności i ubóstwu. Za najskuteczniejsze działania naprawcze uważają pomoc asystenta rodziny i rodzin wspierających, poradnictwo psychologiczne i prawne, rozwijanie oferty instytucji wspierających rodzinę, profilaktykę i terapię uzależnień, pomoc terapeutyczną, działania edukacyjne oraz pracę socjalną. Wsparcie finansowe i kampanie informacyjne traktują jako uzupełniające.

W obszarze aktywności obywatelskiej podkreślają rolę organizacji zrzeszających osoby zainteresowane sprawami publicznymi, częstszych spotkań i konsultacji z radnymi, cyklicznych ankiet wśród mieszkańców oraz wsparcia gminy dla oddolnych inicjatyw. Za największe bariery uznają brak wiary mieszkańców w sens działań oddolnych, kojarzenie aktywności obywatelskiej z polityką partyjną, nadmierne obciążenie prywatnymi problemami, brak organizacji i liderów życia publicznego, obawy przed ujawnianiem danych osobowych oraz skomplikowane prawo.

DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNA

W badaniu wzięło udział 105 uczniów szkół podstawowych, w zbliżonej liczbie dziewczynek i chłopców. Wyniki pokazują, że młodzi mieszkańcy najczęściej spędzają wolny czas w domu lub na świeżym powietrzu w pobliżu miejsca zamieszkania. Znacznie rzadziej wybierają inne przestrzenie – kluby, domy kultury, galerie, kawiarnie – czy własny ogród.

Najczęściej spędzają czas z rówieśnikami ze szkoły, rzadziej z kolegami spoza szkoły lub z rodziną. Część uczniów spędza wolny czas samotnie, nieliczni deklarują, że ich relacje

ograniczają się do kontaktów telefonicznych czy internetowych. Relacje rówieśnicze – przede wszystkim szkolne – są wyraźnie kluczowe w życiu społecznym dzieci.

Jeśli chodzi o formy aktywności, dominuje spotkanie się ze znajomymi. Istotne miejsce zajmują także słuchanie muzyki, korzystanie z Internetu, gry komputerowe i na telefonie, uprawianie sportu oraz rozwijanie hobby. Tradycyjne formy spędzania czasu, takie jak czytanie książek, prasy czy oglądanie telewizji, mają charakter marginalny.

Opinie uczniów na temat dostępnych propozycji spędzania czasu wolnego są zróżnicowane. Znaczna część widzi potrzebę rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, pływalnie, ścieżki rowerowe, place zabaw, parki i tereny zielone). Część jest zadowolona z obecnej oferty, ale to raczej mniejszość. Pojawiają się także postulaty tworzenia świetlic, klubów młodzieżowych czy inicjatyw kulturalnych (np. teatr amatorski).

W rozwoju zainteresowań największą rolę odgrywa szkoła oraz kluby sportowe. Młodzież w mniejszym stopniu korzysta z oferty domów kultury, ośrodków sportu, szkół językowych czy bibliotek, co wskazuje na potrzebę lepszej promocji i dostosowania ich oferty do oczekiwań młodych mieszkańców.

Znaczna część uczniów ma doświadczenie udziału w różnego rodzaju akcjach społecznych – szkolnych festynach, konkursach, działaniach ekologicznych i charytatywnych. Jednocześnie około jedna trzecia nigdy nie uczestniczyła w takich inicjatywach, co pokazuje potencjał do dalszego rozwoju wolontariatu i postaw obywatelskich.

Udział w wydarzeniach kulturalnych (kino, teatr, festiwale, zajęcia w domu kultury) ma charakter głównie okazjonalny. Część uczniów uczestniczy w nich kilka lub kilkanaście razy w roku, ale tylko nieliczni biorą udział w kulturze regularnie, przynajmniej raz w miesiącu.

Niepokojący jest niski poziom wiedzy młodych ludzi na temat tego, gdzie można szukać wsparcia psychologicznego – większość uczniów nie potrafi wskazać konkretnej osoby lub instytucji. Również znajomość usług społecznych organizowanych przez gminę jest ograniczona: uczniowie kojarzą przede wszystkim wydarzenia animacyjne (festyny, warsztaty, konkursy), natomiast rzadziej korzystają z usług specjalistycznych (logopedycznych, stomatologicznych, pedagogicznych, zdrowotnych), a część z nich nie identyfikuje w ogóle oferty gminy.

WNIOSKI OGÓLNE

Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród mieszkańców, pracowników instytucji pomocowych oraz uczniów szkół podstawowych Gminy Pasłęk pozwala wskazać kluczowe kierunki działań w lokalnej polityce społecznej:

- Niezbędne jest wzmacnianie bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców: tworzenie stabilnych miejsc pracy, rozwijanie instrumentów aktywizacji zawodowej (w tym reintegracji osób długotrwale bezrobotnych) oraz kontynuacja działań osłonowych dla rodzin o najniższych dochodach. Równolegle wymaga wzmocnienia polityki mieszkaniowej – poprawa dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych oraz jakości warunków mieszkaniowych osób w najtrudniejszej sytuacji.
- Bardzo istotnym obszarem jest poprawa dostępności opieki zdrowotnej, szczególnie specjalistycznej, a także rozwój usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Dotyczy to przede wszystkim seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych oraz rodzin w kryzysie, dla których lokalny system zdrowotno-opiekuńczy powinien oferować szeroki pakiet usług środowiskowych, domowych i dziennych.
- Wśród problemów społecznych najważniejsze pozostają: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia (głównie alkohol, ale także narkotyki i hazard), przemoc w rodzinie oraz rozpad więzi rodzinnych. Wymaga to rozwijania kompleksowego systemu wsparcia rodzin: asystentury, rodzin wspierających, poradnictwa psychologicznego i prawnego, terapii indywidualnej i rodzinnej oraz szeroko zakrojonej profilaktyki uzależnień.
- Konieczne jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup szczególnie wrażliwych: osób starszych, osób o niskim statusie materialnym, osób z niepełnosprawnościami, osób bezdomnych oraz rodzin dotkniętych przemocą i uzależnieniami. Oznacza to potrzebę rozwijania usług opiekuńczych, wsparcia środowiskowego, likwidacji barier architektonicznych i transportowych, tworzenia miejsc spotkań i integracji oraz działań edukacyjnych przełamujących stereotypy.
- Badania wyraźnie pokazują deficyty w zakresie infrastruktury i oferty czasu wolnego: niedostateczną liczbę obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, terenów zielonych, świetlic i miejsc spotkań dla dzieci, młodzieży i seniorów, a także ograniczoną dostępność wydarzeń

kulturalnych. Rozwój tej infrastruktury ma znaczenie zarówno rekreacyjne, jak i profilaktyczne oraz integracyjne.

- Wskazywana jest potrzeba wzmacniania aktywności obywatelskiej i zaufania do sensu działań oddolnych. Bariery takie jak brak wiary w możliwość zmiany, kojarzenie inicjatyw obywatelskich z polityką, brak liderów i organizacji oraz obawy formalne wymagają odpowiedzi w postaci rozwoju organizacji społecznych, tworzenia lokalnych liderów, czytelnych mechanizmów dialogu (konsultacje, spotkania z radnymi, ankiety, budżet obywatelski) oraz systematycznego wsparcia dla inicjatyw oddolnych.
- Sytuacja dzieci i młodzieży pokazuje potrzebę szerszej i atrakcyjniejszej oferty zajęć pozaszkolnych, lepszego wykorzystania potencjału instytucji kultury i sportu oraz promowania różnorodnych form wolontariatu. Ważnym zadaniem jest także podniesienie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia psychologicznego oraz przełamywanie barier w korzystaniu z takiej pomocy.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej postrzegany jest jako instytucja świadcząca usługi na dobrym poziomie, ale nadal przede wszystkim interwencyjna. Kierunkiem rozwoju powinno być wzmacnianie jego roli jako lokalnego centrum usług społecznych – dostępnego dla szerokiego grona mieszkańców, prowadzącego działania profilaktyczne, aktywizujące i integracyjne oraz lepiej rozpoznawalnego informacyjnie.
- Polityka społeczna Gminy Pasłęk powinna integrować działania w sferze gospodarczej, zdrowotnej, rodzinnej, edukacyjnej, senioralnej, kulturalnej i obywatelskiej. Kluczowe jest rozwijanie wysokiej jakości, dostępnych usług społecznych, wzmacnianie więzi sąsiedzkich i lokalnej aktywności oraz tworzenie przyjaznych warunków życia i rozwoju dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

ZESTAWIENIE ZIDENTYFIKOWANYCH POTRZEB I REKOMENDACJI W OBSZARZE USŁUG SPOŁECZNYCH

Badania przeprowadzone wśród mieszkańców, młodzieży szkolnej oraz pracowników instytucji pomocowych Gminy Pasłęk ukazały szereg wyzwań społecznych, które bezpośrednio wpływają na jakość życia lokalnej społeczności. Największe potrzeby dotyczą usług zdrowotnych, dostępności transportu publicznego, wsparcia rodzin, opieki nad seniorami, usług specjalistycznych dla dzieci i osób z niepełnosprawnościami oraz działań integracyjnych.

Wyniki diagnozy pokazały szczególnie silne deficyty w obszarach zdrowia i dostępności usług specjalistycznych, co łączy się z wysokim odsetkiem ocen negatywnych dotyczących podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej. Duże znaczenie przypisywane jest problemom rynku pracy, ubóstwu oraz rosnącej liczbie rodzin przeżywających trudności wychowawcze.

Jednocześnie mieszkańcy oczekują poprawy jakości infrastruktury, w tym dróg, połączeń komunikacyjnych, terenów rekreacyjnych i oferty skierowanej do dzieci, młodzieży i seniorów. Uczniowie szkół podstawowych zwracają uwagę na niedostatek miejsc spotkań i niewystarczającą ofertę zajęć pozalekcyjnych, a pracownicy instytucji pomocowych potwierdzają narastające problemy rodzinne i uzależnienia.

Poniżej znajduje się syntetyczna tabela prezentująca najważniejsze obszary usług społecznych wraz z potrzebami, rekomendacjami działań oraz danymi z badań.

TABELA: POTRZEBY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I REKOMENDACJE DZIAŁAŃ

OBSZAR USŁUG	ZDIAGNOZOWANE POTRZEBY	REKOMENDACJE	DANE Z DIAGNOZY
Usługi zdrowotne i specjalistyczne	- brak dostępu do specjalistów - brak rehabilitacji, problem z dostępnością stomatologii dla dzieci - niska dostępność profilaktyki zdrowotnej	- rozwój lokalnych punktów specjalistycznych - usługi rehabilitacyjne i fizjoterapeutyczne - działania prozdrowotne, badania, profilaktyka	Dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej został oceniony najgorzej spośród wszystkich usług – negatywnie odpowiednio 65% i 77% mieszkańców
Usługi wspierające rodziny	- uzależnienia, przemoc, bezradność wychowawcza - niewystarczające wsparcie psychologiczne - brak kompetencji rodzicielskich	- poradnictwo rodzinne, prawne i psychologiczne - rozwój usług asystenta rodziny - programy profilaktyczne	67% mieszkańców wskazało uzależnienia jako główną przyczynę problemów wychowawczych; 62% niskie kompetencje rodzicielskie
Usługi dla dzieci i młodzieży	- brak miejsc spotkań, niska aktywność młodzieży - ryzykowne zachowania (alkohol, narkotyki) - niedostateczna oferta zajęć pozaszkolnych	- świetlice, kluby młodzieżowe - programy profilaktyczne i rozwijające pasje - oferta sportowa i rekreacyjna	55% wskazało alkohol i narkotyki jako najważniejsze problemy młodzieży; 52% brak miejsca spotkań
Usługi dla seniorów	- samotność, izolacja, problemy zdrowotne - brak miejsc spotkań i zajęć	- dzienny dom pobytu, teleopieka - rehabilitacja, zajęcia	94% mieszkańców oczekuje lepszej dostępności rehabilitacji; 71% wskazuje samotność jako największy problem

OBSZAR USŁUG	ZDIAGNOZOWANE POTRZEBY	REKOMENDACJE	DANE Z DIAGNOZY
	- niedostateczna opieka długoterminowa	zdrowotne i sportowe - wolontariat i integracja międzypokoleniowa	
Usługi dla osób z niepełnosprawnościami	- brak ofert pracy - bariery komunikacyjne i architektoniczne - trudności w dostępie do rehabilitacji	- likwidacja barier - usługi transportowe i opiekuńcze - szkolenia i aktywizacja zawodowa	61% mieszkańców wskazuje brak pracy jako główny problem osób z niepełnosprawnościami; 55% bariery architektoniczne
Usługi infrastrukturalne i środowiskowe	- zły stan dróg - brak parkingów i transportu publicznego - zanieczyszczenie środowiska	- modernizacja dróg - rozwój komunikacji zbiorowej - ścieżki rowerowe, działania ekologiczne	83% badanych wskazało zły stan dróg jako najważniejszy problem; 74% problem komunikacji zbiorowej
Usługi wspierające aktywność obywatelską	- niski poziom zaangażowania społecznego - niska znajomość miejsc uzyskania pomocy - brak narzędzi partycypacji	- budżet obywatelski - rady społeczne i konsultacje - kampanie informacyjne i wolontariat	49% uznaje wykluczenie społeczne za zjawisko dość powszechne; niska wiedza mieszkańców o dostępnych formach pomocy

